

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt -- kr.
Félévre 5 " -- "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " -- "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

Kiadóhivatal:

Fő uca, Simonffy-ház,
a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

A tiszántuli egyházkerület gym- nasiumi felügyelői hivatala.

Levél a f. szerkesztőhöz.

Debrecen, szeptember 1.

Engedje meg a t. Szerkesztő Ur, ha én is hozzá szólok becses lapjában a címben irt fontos kérdéshez. Tudom, hogy érdeklődni méltóztatik az egyházi és iskolai ügy nyílt kérdései iránt, s nem zárja el lapja hasábjait azok előtt, kik tárgyilagos komolysággal óhajtják valamely vita alatt levő tárgy fölötti nézeteiket elmondani.

Ilyen vitás tárgynak tekinthető már a tiszántuli ev. ref. egyházkerületünk gymnasiumi felügyelői hivatalának felállítására, mely hivatalt ezen egyházkerület közgyűlése közelebb véglegesen szervezett, megállapított, a következő őszi közgyűlésre — előzőleg pályázatot hrdetvén, — betölteni rendelt, de a mely intézkedés ellen mostanában több helyről hangokat hallunk emelkedni, melyek elég komolyak arra, hogy esetleg érdeklődésünket felkötse, s melyekre ezen lap hasábjain annyival inkább megtehetjük észrevételeinket, mert „Paedagogus“-nak ugyancsak ezen lapban még nem nagyon régen megjelent, a pályázókat bíráló cikke tekinthető tulajdonképen ezen ügy hírlapi latolgatásai kiindulási pontjának.

Fölveszem sorban ezen cikkeket, melyek itt körünkben közelebről ezen kérdéssel foglalkoztak, s megteszem azokra bíráló észrevételeimet.

A „Debr. Prot. Lap“ augusztus 4.

számában Dicsőfi József ev. ref. lelkész ur „A mi egyetemünk“ című cikkében, 6, mondd hat sorban kimondja, hogy ő nem helyesitheti, hogy egyházkerületünk középiskolai felügyelői hivatalt állít fel, s ez ellen való száz jó oka közül csak egyet említ föl, azon legnyomósabbat, hogy ezen új állás egy egyetemi tanár fizetését veszi el.

Teljes tisztelettel viseltetik e sorok írója azon tekintély iránt, melynek egy debreceni lelkész állásához fűződnie kell, de bocsáson meg nagy. t. D. J. lelkész ur, ha nem engedjük meg neki, hogy ilyen első rangú főfontosságú kérdés fölött pár szóval elverje a port.

Tehát egy egyetemi tanár fizetését veszi el az az állás?!

Kérdem, hogy a fizetés alapjául kimutatott összegek közül melyik az, a melyiket komolyan úgy lehetne tekinteni, mint egy egyetemi tanár fizetésére fordítható alapot? Komolyan egyiket sem. Csak úgy jó tetszés, önkényeskedő felfogás szerint persze mindenkiket. Higyje meg a nagy. t. lelkész ur, hogy ennek az ő könnyű szerrel oda utalt szavainak semmivel sincs nagyobb jelentősége, mintha a leendő egyetem valamelyik nagy barátja azzállana elő, hogy kár volt a debreceni ev. ref. egyházköztségnek a hatodik lelkészi állást szerveznie, hiszen ezzel egy egyetemi tanár fizetését vette el.

Persze ezt nem ezen sorok írója, hanem a logika mondja.

Ugyancsak a „Debr. Prot. Lap“ augusztus 18-ik számában Dr. Öreg

János akadémiai igazgató ur cikkezik e tárgyról „Az egyházi tankerületi főigazgatóság“ cím alatt. Beismerjük, hogy cikke elég tárgyilagos, s csak azok ismerik föl annak személyi élet, kik a viszonyokba teljesen beavatvák. De mintha már mégis már a cím félre akarna vezetni, mintha abban rejlenék egy kis malitiosus politika! Ki beszélt valaha a mi számba vehető komoly emberünk közül egyházi főigazgatósról, mikor e hivatalt létesítették, s ki akarta azt az állami, sok ember előtt kissé gyűlöletes tankerületi főigazgatóság mintájára szervezni? Ki ne tudná, hogy hangzatos, s bizonyára a hivatal lényegét egészen jól is kifejező főigazgató cím helyett azért választották irány férfiaink a szerény felügyelő címet, mert ezzel is kimélni akarták egyeseknek túlzékenységét.

Különben dr. Öreg cikkének az a tendenciája, hogy ezen tekintélyes állást nem pályázat, hanem egyenes választás útján kellett volna egy arra minden tekintetben alkalmas emberrel betölteni, és hogy arra olyan embert kellene keresni, kinek tanári diplomája van.

Az utóbbi felfogásra hátrább teszem meg észrevételeimet, s itt csak az elsővel foglalkozom.

Én Istenem, hová vezetne az, ha azt a valóban tekintélyes és tegyük hozzá, jó fizetéssel dotált állást egyenes választás útján kellene betölteni?!

Mily tág tere nyílnék itt a magát előtérbe állítani óhajló, önmaga mellett

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Az a nóta . . .

Busan, busan, bánatosan,
Fájdalmasan sir a nóta,
Mintha egy bús, kesergő szív
Panaszkodva megszólalna . . .
Fájón zokog föl a nóta

Az a négy húr úgy sir, úgy ri,
Zokog, zokog keservesen . . .
E bús hangok hallatára
Elmerengek, emlékezem . . .
Sir a nóta keservesen.

Most, mintha a kis tilinkó
Énekelne halkan, szépen,
Most, mintha a kis pacsirta
Csattogna dalt fönn a légben . . .
Sir a nóta, halkan, szépen.

... Ah, de elég! Hagyjátok el
Ezt a nótát, ne huzzátok,
Rég elvesztett boldogságom
Eszembe ne juttassátok . . .
Ezt a nótát ne huzzátok.

Hagyjátok a bús nótákat,
Frisset, vigat . . . azt huzzátok.

A vig hangok hallatára
Feledni én talán tudok . . .
Frisset, vigat . . . azt huzzátok.

A vig hangok hallatára
Feledni ah, be szeretnék,
De szívemben visszhang támad
Fölhangzik a fájó emlék . . .
Az a fájó, síró nóta.

Farkas Imre.

„Ah, szegény kis hadnagy!“

Írta: Bede Jób.

Éjfél után két óra felé járt az idő. A „Korona“ vendéglő belső szobájában vig volt a világ, csillogott a poharakban a konyak s a beszédes szemű kassziros leány moogyott, a kellnerek függén szolgáltak s a gazda is nyá-jaskodott. A gáziángok világosságát nem sajnálta senki, a kassziros leány trónusának tükre aranyosan ragyogott.

Én fáradtan jöttem a postáról, hova leveleimet dobtam be, de a nyári éjszaka melege miatt is fáztam hazameenni s így keletkezett ez a mulatság, véletlenül találkozáskor még valakivel, a ki a Törökútságon nyaralt s neki korán volt oda ballagni, vagy későn volt.

A Monostor-utcában éjjel zene hallatszott, a külső szobában kártyáztak s néha a főpincér

oda kiáltott a kasszához: 20 „Első asztal 43.“ ekkor egy pillanatra megszakadt az unalomból való udvarlás.

*

Bizony észre se vettük, hogy a kassza másik oldalán mellett a kis szőke hadnagy ül a széken s kimerülten, fáradtan, nehéz lélegzettel alszik.

Ah, szegény, kis szőke hadnagy. Ő a ki annyira fél tőlem egy-két hét óta, olyan kíváncsián beszélgetett velem, mintha mondani akarna valamit, mintha kérni akarna valamire. Sajátságos, hogy e tekintetből, e kifejezésekből megismerem az öngyilkosjelölteket. Egy néhány-nál már tapasztaltam.

Megsimogattam a szegény kis hadnagy fejét s ez érintésre mosolygott álmában, aztán felébredt.

— Miről álmodtál?

Zavartan nézett rám. Aztán beszélni kezdett. Miről? Egy kis szőke hadnagygyal, egy szép fiúval s éppen ő vele, kinek a sorsát ismertem, miről lehetne beszélgetni? A leányok szerelméről beszélgettünk s vigasztalgtam:

— Ugy gondolom — szóltam — hogy csak talpon kell lenni s a kit szeretünk, végre is érezni fog valamely rokonszenvet irántunk.

— Ah, — szólt a kis hadnagy — száz leány igen, de egy nem s ha egy leányt szeretek, nem látom a százat.

Aztán kacintott s belebámult a levegőbe.

korteskedésnek, a zavaros visekben forgolódnai szerető lélek — a az hogy szavazathalászásnak?! Mily elkeseredés venne erőt sok emberen a mellőztetés miatt, mely őt, saját legjobb meggyőződése szerint, méltatlanul érte?! A sértett egyéni ambíció aztán hány ezer követ gördítene az így megválasztandó felügyelő útjába, a ki pedig a nélkül sem fog mindig rózsás párnákon aludni?!

Hagyjátok, uraim, hagyjátok meg épségben a pályázás útján való választás egyedül célra vezető módját. Jól határozott abban az egyházkerület bölcsesége. Így a három pályázó közül csak kettő csatlódik, s ez sokkal kedvezőbb arány és a választókra nézve is összehasonlíthatatlanul kellemesebb dolog, mintha ki tudja hány, önmagát kijelölt egyének sértett öntudata táplálná magában a kedvetlenség üszkét, s a választók mindenikében külön-külön megcsalódniék az ő közelebbi tanár — barátja.

De legérdekesebb mozzanata ezen egész ügynek az, hogy a tiszántuli ev. ref. tanáregyesület is állást foglalt az egyházkerület határozata ellen, városunk falain belül augusztus hó 24. és 25-én tartott gyűlésén, melyen más egyházkerületek képviselői is szép számmal voltak jelen.

Itt is Dicső József lelkész ur ragadta meg a kezdeményezést, indítványozá, hogy az egyházkerületi közgyűléshez intéztessék fölterjesztés azon irányban, hogy a felügyelői állás ne szerveztessék addig, míg a tanári testület az iránt meg nem hallgattatik.

Sokszorosan érdekes tünemény ez azért, mert az indítványt nem egy tanár, hanem egy lelkész teszi; ellenzi azt aztán egyházkerületünk egyik főgymnáziumának (a h.-m. vásárhelyinek) igazgató tanára, s a közgyűlés, a tanterületi főigazgató tárgyilagosa rövid felszólalása után elfogadja az indítványt. Mi így olvastuk ez ügy tárgyalását s ezen, meg nem cáfolt referátum alapján szólalunk föl.

Kérdjük, benne van-e a tiszántuli ev. ref. tanáregyesület alapszabályaiban, jelezve van-e annak céljai között az, hogy szembe állítsa a maga véleményét a hivatalos egyházkerület kimondott határozatával, miután az már hosszú éveken át érlelődött s előbb a tanügyi bizottság beható, minden részletre kiterjedő tárgyalásán is keresztül ment? Célja-e a tanáregyesületnek hátráltatni egy ügyet, mely nagyon megérett már az eldöntésre? Avagy miért akarja ismét egy évre, vagy esetleg több időre is visszavetni egy olyan nagy kérdés lebonyolítását, a melyhez annak idején ezen tanáregyesületnek éppen irányadó férfiai, sőt maga az indítványtevő lelkész ur is a tanügyi bizottság gyűlésén, sőt egyikök másikkal az egyházkerületi közgyűlésen is teljes joggal hozzá szólhattak volna!?

Miért? Miért? Hát ki tudná azt megmondani! Bizonyára nem személyi indokból. Ezen, reméljük, magasan felülállanak a mi tanférfaink.

A pályázat nem meddő. Pályázott három férfi, kik közül kettő bizonyára kevés választót tudhat neve mellé csoportosítani, de a harmadik, tanítóképezdénk nagyérdemű igazgatója, a pályázók közül minden tekintetben illettekes egyén a megválasztásra.

Nincsen ugyan tanári diplomája, melyet, mint fentebb mondtam, Dr. Öreg igazgató ur a megválasztatis egyik főtétele gyanánt szab meg. De nagyon is a legújabb modern kor gyermeke volna Dr. Öreg, ha azt a tanári diplomát oly értelemben kívánná meg, hogy a ki azzal nem rendelkezik, nem is illetékes egy ilyen állásra. Hej de nagyon sok jó tanárunk van még tanári diploma nélkül s hej de nagyon sok rossz tanárunk van már tanári diplomával! Ugy-e mindnyájan megállapodhatunk abban, hogy még maga a diploma, benső hivatottság nélkül nem tesz senkit jó tanárrá?

Jó Istvánnak nincsen tanári diplo-

mája, de van szatmári lelkész korából, gymnasiumi tanári működéséből fényes bizonyítványa; van a középiskolához tartozó tanítóképezdéből 19 évi igazgatótanári gyakorlata; van fedhetetlen, becsülete, van megtámadhatatlan jellem, s oly tudományos képzettsége, minővel a debreceni főiskolában alig egy néhány tanár dicsekedhetik. És ha ezekhez hozzá vesszük irói érdemeit, éles judiciumát, főként pedig azon tehetségét, hogy a mit mondani akar, azt erőteljesen és szépen is el tudja mondani: mi azt hisszük, hogy benne, a lelkész jellegű és jellemű tanárban — és pedig ez fontosabb követelmény ám, mint a tanári diploma, egy ilyen állásnál, melyet egyházi testület szervezett, hogy közvetlenül neki tartoznak felelőséggel, — mondom, azt hisszük, hogy benne rá talál az egyházkerület az ő középiskoláinak minden tekintetben méltó felügyelőjére.

Mi bizalommal nézünk a rendkívüleg nagyérdemű választás elé.

Tiszántuli.

— A kereskedelmi miniszter az idegmunkások ellen Lukács Béla kereskedelmi miniszter — mint a B H írja — rendelkezést intézett az ország összes vasúti — hid — stb. építő vállalatokhoz, kimondván, hogy az ezeknél a vállalatoknál dolgozó munkásoknak csak 50 százalék lehet idegen. Ezt is csak föltétlenül engedi meg az esetre, ha nem szereshető elazendő magyar munkás.

— Belföldi hírek. (Államtitkárság s z a) Az a legújabb jelentés, hogy Szapáry Károly grófot államtitkárrá fogják kinevezni — (Az egyetemi választások.) Az egyetemi ifjuság körében megindult már s nagyban foly a korteskedés az egyetemi kör ez évi elnöklőltjei mellett. Két jelölt van: Martos Ferenc és Csiky János. — (Nyugdíjba menő pénzügyigazgató.) Finácy Gyula kir. tanácsos és budapestvidéki pénzügyigazgatóság főnöke, legközelebb nyugdíjba megy. U őtja már a jövő hó 15-én foglalja el helyét s ez Bárcy temesvári pénzügyigazgató lesz.

— Hat napja, hat éjszakája, hogy nem aludtam — szólt dudogva — vajjon mikor alszom már!

Még egy pohárkával ivott s aztán úgy ülve, karját az én székemre támasztva s oda-fektetve fejét, elaludt ismét.

A kassziros leány egykedvűen nézte és nem is törődött vele senki, hogy miért nem aludt olyan rég, mért oly nyughatatlan az álma.

Ekkor már elfásult az ő szíve, a huszonkét éves fiu már nem volt a magáé.

Mégis a mikor a kávéházat csukták s a hadnagyot fel kellett kelteni, a kassziros leány hidegen mondott ennyit:

— Ah, szegény kis hadnagy.

*

Tegnap délelben, a fekete kávénál, kezembe loptak egy kis céduát: „A kis hadnagy az imént föbe lőtte magát és meghalt.”

Igen, a kis hadnagy fejének irányította a pisztolyt s két perc alatt vége volt. Őt perc alatt el is számoltak vele, tíz perc múlva protokollumban volt a mentőknél, a rendőrségnél a kasszárnyában s az újságokban: „A szegény kis hadnagy meghalt!”

Bizony fején csunya szakításokat csinált a golyó és a tizenegyedik percben találgatták — hogy mindez miért történt.

Egy-egy negyedóra múlva szélteben-hosszában beszélte mindenkinek, hogy a szegény kis

szőke hadnagy reménytelenül szerelmes volt s ezért kellett meghalnia.

Beszélték hangosan, kiméletlenül, hogy milyen nagyon szerelmes volt és milyen nagyon ideális volt, hát meghalt.

Vajjon igaz, vagy nem igaz, de ezerszer láttam, hogy méla tekintettel állott az utcán a jókedvű kis hadnagy s várta hogy meglát-hassa imádottját és reszketett, ha másokat látott ő véle. De nem vette észre senki, hogy valami bántja, seukinek sem jutott eszébe, hogy felsőhajtson.

— Ah, szegény kis hadnagy!

*

Aztán jöttek a vidám napok, az átvirasztott, mámoros éjszakák, a viszonzatlan szerelem féltékenységeivel és végtelen lelkiturdalávokkal.

A kis hadnagnak pénze volt, a mi nem volt az övé és a pénz fogyott-fogyott, a mámor nőtt, nőtt, erőt vett az idegeken valami bizonytalan fásultság és kedélyébe beköltözött a félelem érzete.

Járta a kis hadnagy a mámor világot. Egyszer felébredt s kereste a pénzt, a mit helyre kell pótolni a bicsület és a kardbojt miatt, kereste a jó barátokat, a kik segítség s mindig, mindenkoron nem találkozott őszintébb baráttal és őszintébb segítővel, miat a pisztoly golyóival. Ezeket nézte, magával hordta három hét óta s kacagva beszélt róluk, hogy milyen jók lesznek ezek, hogy elfogják hordani az ő tartozását, bánatát.

Hogy szerette a fegyvert

Emlékszem a télen egyszer, a mi felünk ellenében szekundáskodott, alig lehetett kivenni kezéből a pisztolyokat, mert úgy megtömtet volna, hogy okvetlen halál lakják bennük.

— Ne féljete! — szót — a golyó így is amúgy is tudja, hogy mit csináljon. Van abban igazságszeretet.

Ezért birta most is reá magát a szegény kis hadnagy.

*

A halálhír után felkerestem azt, a kit oly nagyon szeretett.

Hirtelenében mit is szólhatott volna, mit azt, hogy:

— Ah, szegény kis hadnagy.

Ez a refrainje, szomorú viszhangja az ő fiatal életének.

De koporsójára egy koszora jön, nyugalmas csöndes kis vidéki városból, egy koszoru melynek minden szál virágján fájó könyv sirt: az édes anyja rajongó kőanyúje. És minden könnyesebben egy élet álma, reménye, büszkesége a végtelen szeretettel való anyai szív bocsánata, mert a fiu meghalt a becsületért.

S a ki látja majd a ravatal mellett azt a nemes öreg asszonyt: megváltoztatja a dal refrainjét!

— Ah, boldog kis hadnagy!

Mert nagyon gazdag volt az édes anyja becsületes szeretetében.

— **Külföldi hírek.** (Merénylet a görög király ellen.) Aix-Les-Bains-ből azt a szenzációs hírt közlik, hogy az ott tartózkodó görög király ellen anarkista merénylet volt készülöben. Egy idegent letartóztattak, aki vallatásánál minden felvilágosítást személyéről megtagadott. Megmotozásánál élesre fent tört és anarkista leveleket találtak nála. — (A kis spanyol király levele a pápához.) XIII. Alfonz spanyol király keresztapjának, a pápának nevesapjára hosszú levelet küldött. A pápát nagyon meghatotta a levél, melyet az ő felséges keresztfia elejétől végig maga írt. — (Cankov Szerbiában.) A szerb kormány hivatalosan értesítette Cankov Dragánt, hogy csak azon feltétel alatt engeli meg neki a Belgrádban való tartózkodást, ha mindennemű agitációtól tartózkodik és ha a szerb földről Bulgária nyugalmát nem zavarja.

A közigazgatási reform és az ellenzék.

Budapest, aug. 31.

Parlamenti körökből írják a P. C. újság lapunknak:

Ugron Gábor és Polónyi Géza képviselők beszámolójának a hatása nem felelt meg a feggetlenségi párt várakozásának, a párthűség alapuló elismerés dacára, melylyel a két képviselő ékesszólásának adóznak. Még az ő már régóta ellenzéki választókerületeikben is az egyházpolitikai reformok oly nagy hatást gyakoroltak a választókra, hogy sokan a helyi ellenzék legbefolyásosabb választói közül többé nem értenek egyet a mindezen való oppozícióval a reformátori működés ellen. Különösen az ugynevezett nemzeti párthoz tartozó sok képviselőnek lesz majd nehéz, komoly konfliktus nélkül választóikkal, a kormány közigazgatási reformjavaslatai ellen agitálni és szavazni. — Ha a reform lényege és magyar nemzeti állami jellege felől a kellő időben történő publicisztikai agitáció több felvilágosítást terjeszt el, — könnyen meglehet, hogy tekintélyes számú ellenzéki képviselő a szabadelvű párttal a reform mellett szavaz. Ezt az eredményt azonban csak akkor lehet elérni, ha az agitáció a nélkülözhetlen reform javára már most megkezdődik, mert most ellenzéki kerületekben is kedvező a hangulat a reformátori munkálkodásra. Ezt az időt tehát ki kell használni.

Apponyi Albert gróf zsembeledő tétlensége iránt már sok ellenzéki választó is elvesztette rokonszenvét. A magyar nép sokkal praktikusabb érzékkel bír, hogy sem képes ne legyen felfogni, miszerint Apponyi korábban dörgő szólamokkal deklamált a közigazgatási reform mellett, elvben, a gyakorlatban pedig minden reformot megakadályozni iparkodik.

A közigazgatási reform az egységes magyar állam történetében korszakalkotó fontossággal fog birni és nemzetibb, magyarabb jellegű az, mint minden más reform. Ezenfelül annak erélyes keresztülvitele nélkül el sem képzelhető az a feladat, hogy minden magyar állampolgár faj- és nyelvkülönbség nélkül jó magyar hazafivá neveltsék; nélküle a nemzetiségi kérdés megoldása magyar nemzeti alappon nem is lehetséges. Franciaország dicsőséges múltján kívül a jó központi közigazgatás által vitte oda, hogy az államesszeme megizmosodása által egy egységes francia nemzet teremtett. Poroszországban szintén a mintaszerű állami közigazgatás tette az iskola segítségével az államesszémét a nép lelkiismeretében ére sziklává. Magyarországon, melynek szintén dicsőséges, ezeréves múltja van, nem lehet többé kitérni a közigazgatási reform vas szükségessége elől. —

Csak a reformból tekinthető elő annak lehetősége, hogy iskolai célokra nagyobb pénzübeli áldozatokat lehessen hozni és a magyar nemzeti államot ne csak üres szavakkal, hanem praktikus munkával minden részében kiépíthessük. Csak a közigazgatás reformja által ojtjuk be minden nem magyar nemzetiségbe naponta a szuverén magyar államesszémét, a mi az állam igazságos és jó gondoskodásának a nép által megérthető jótéteményei által történik. Egy reform sem használ tehát többet a valódi nemzeti magyar politikának.

Hogy tarthatja e szerint Apponyi gróf, a nemzeti párt vezére, a politikai okosság követelményeivel összhangba azt, hogy éppen ő ellenzéki reformkérdésben egy valóban magyar nemzeti politika követelményeit? Nem tagadhatja Apponyi, hogy ez a reform használ a magyar államnak; de ha tagadná is, választói nem hímnének neki. Az ok, a mely miatt Apponyi e kérdésben is opponál, az a félelem, hogy ez a legfőbb állami érdekekre hasznos reform a szabadelvű kormánypártnak is használhat. Ez a félelem bénítja meg Apponyi gróf tevékenységét. Ez a szomorú félelenség mindig megállítja a nemzeti párt frázisainak egész özönét, ha a magyar parlament reformátori munkája Apponyi gróftól ígéretének teljesítését kéri. — Egy lángeszű politikus, Grünwald Béla, a ki egész politikai pályafutását a közigazgatási reform eszméjének szentelve, a legszomorubb módon ért véget a miatt, hogy az Apponyi által vezetett párt minden reform megvalósítása ellen azonnal fellépett, mihelyest a többség megnyerte a korona jóváhagyását.

Lengyelország önállósága elveszett a visszavonás, egyes politikai Hamlet-eknek és „csak azért sem“ politikuskoknak a „liberum veto“ val üzött visszaélése folytán. Reméljük, Apponyi gróf végre abban hagyja, hogy a régi lengyel „rie pozwalam“ szomorú politikai alakját erős szokolja fel manap valamelyik magyar ellenzéki pártra vezéreszme gyanánt! Egy évszázadnál hosszabb idővel elkésett vele, mert már a lengyelek is követésre méltó példáját adják parlamenti működésükben a nemzeti egyetértésnek, éppen mert megszivelték Magyarország múltjával rokon történelmüknek könyvekben és vérben gazdag tanításait.

Irodalom — Művészet.

* Szabolcska Mihály „Hangulatok“ című kötetéről rendkívül elismerő bírálat jelent meg a „Hazánk“ tárcájában E. P. aláírással. „Szabolcska — írja a bírálat — megmarad dalköltőnek, lantján csupa dalhang leszen, melyet ő maga is csak gyöngén, mintegy félve mer megszólaltatni; lírájának említett vonásai sajátjai lévén, övéi maradnak: tiszta érzésű, őszinte hangú és magyar zamatú leszen mindvégig. S nekünk jó ezt tudni, mert reméljük, hogy a mai korunk hamisan hangolt lírájából annál élesebben hangzik az ő egyszerű, de tömör költészeté.“ Idézi a bírálat a költő következő gyönyörű versszakaszát is:

S most tudom, hogy igazán csak
Az a bánat:
A mihez már semmi köz,
A nőtának
A mire már könnyű sínoson
A szivekben,
Mit elsírni, eldabálni
Lehetetlen.

* A „Külföld“ legújabb száma a Bródy Sándor regényeinek kritikai méltatásával foglalkozik, vezércikke pedig a nagy külföldi regényíró, Ebers ösmeretése, arcképpel. Ott van Zola „Loulde“-jének folyá-

tása, továbbá a Marcel Prévost Felszűzek című zenzációs regényének kritikája is. A lap negyedévenként 2 frt 60 kr., kiadóhivatal Nádor utca 15. Ingyen mutatványszámmal szolgál a kiadóhivatal; a lap külső kiállításának díszességéről az Athenaeum kezekedik.

Színház.

* A nagyváradi színház. A nagyváradi színház terveire kiírt pályázat nagy fiaszóval végződött. A budapesti mérnök- és építészegelet már a pályázat kiírásakor megjósolta, hogy a föltételeknek nem lehet megfelelni, mert 250.000 forintért túlságosan sokat kívánnak. A beérkezett két tervet a bizottság, a fővárosból megbívott szakértőkkel, reggeltől estig tárgyalta s végül kimondta, hogy mindkettő célszerűtlen és izléstelen, tehát a közgyűlésnek ajánlani fogják, hogy a színházépítés költségét 500.000 koronáról 800 ezer koronára emeljék fel, mert e nélkül a pályázatnak semmi eredménye nem lesz. Javasolják ezenkívül, hogy a tervekre kifizűtt három pályadíj helyett csak egy 10.000 és egy 5000 forintos pályadíjat tűzzenek ki. A pályázat meddősége következtében a nagyváradi állandó színház építése megint több évi halasztást szenved.

Tanszerkiállítás.

* Napirend. Az országos tanszerkiállítás hátralevő napirendje még mindig alkalmas a közérdeklődés fokozására. A még tartandó érdekes előadások cyclusa a következő:

Szept. 2-án megy végbe délelőtt 11 órakor a tanszerkiállítás ünnepléses bezárása, még pedig az ev. ref főiskola nagytanácsstermében. A kereskedelmi akadémia és gazd. tanintézet kiállítás helyiségei még e napon is d. u. 6 óráig nyitva leszenek a látogatók előtt.

* Csáky Albin levele. Tegnap számunkban már közöltük Csáky Albin gróf kiállításí védnöknek táviratát, melyben sajnálattal tudatja, hogy folytonos gyöngékedése miatt nem látogathatja meg a tanszerkiállítást. A volt miniszter Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterhez küldött levelében is igazolta elmaradását. Ez a levél így hangzik:

„Szepes-Mindszent, 1894. VIII/30.

Nagyságos kir. Tanácsos
és Polgármester Ur!

Egy tartós indisposicio, a mely az utazást és idegen helyen tartózkodást nagyon kellemetlenné tenné, arra kényszerített, hogy debreceni kirándulásomról lemondjak. Öszinte sajnálattal tettem ezt, mert a kiállításnak én reám nézve érdekekes voltán és a tanfőriakkal érintkezhetesen felül Debrecenben ez idő szerint az is vonzott engem, hogy az Önök kedves látogatását viszonzozhattam és így még egyszer élőszóval adhattam volna kifejezést meleg hálámnak.

De hát mind hiába — egészségi állapotom amugy is nagy részt elrontotta volna örömet és így csak írásban kérhetem Nagyságodat és a többi Urakat, hogy szives jó indulataikat számomra ezentul is tartsák fenn.

Ki legöszintébb és legteljesebb tisztelem nyilvánításával vagyok

Nagyságodnak

lekötelezett szolgálja

Csáky Albin.“

* A miniszter adománya. Az országos tanszerkiállítás csakhamar termeni kezdi jó gyümölcseit. Csiky Lajos kiállításí igazg. elnök tegnap este a következő távirati értesítést kapta dr. Klamarik János miniszteri tanácsos urtól: „Reform. kollégiumnak ötszáz, reáliskolának kétszázötven, katolikus gimnásiumnak kétszáz-

ötven forintot méltóztassék emlékül tanszereket vásárolni. Irásbeli intézkedés következik. Ezen ezerforintra menő emlékadományhoz nem kell kommentár. Azt azonban óhajtjuk feljegyezni, hogy a kereskedelmi akadémia, mely az országos tanszerkiállítás fő helyiségéül szolgálván, a körül megbecsülhetetlen érdemeket szerzett magának a tanszerkiállítás elnökségének legjobb reménye szerint szintén fog ilyen állami elismerésben részesülni.

* **Művirág bemutatás.** Szirma y né Mészáros Jusztina, az előnyösen ösmert művirág-készítő tegnap délután a kereskedelmi akadémia vegytani előadás termében bemutatta gyártmányait, egyszersmint ösmertette azoknak készitési módját. A készítés oly egyszerű, hogy pár óra alatt bárki elsajátíthatja. Természetesen kell hozzá egy kis ügyesség. Az előadást szép számú leginkább hölgyekből álló közönség hallgatta végig. Itt említjük meg, hogy Szirma y né legközelebb virágkészítő-tanfolyamot nyit városunkban 12 tanórával. Tandíj 3 frt, tehát igen olcsónak mondható.

* **Zenei matiné a kiállitáson.** A tanszerkiállítás egyik vonzerejét képezték a kereskedelmi akadémia harmadik számú termében délelőttönként tartatni szokott zenei matinéek, s azok közül egy sem volt olyan látogatott, mint a mai. Emelte a matiné érdekességét a nevekben gazdag program, melyek az akadémia udvarán kitett fekete táblán voltak olvashatók, másodsor az a körülmény, hogy ma már a tanszerkiállítás utolsó előtti napját értük meg. A matiné díszes leginkább hölgyekből álló nagy közönséget vonzott a terembe. A hallgatóság között voltak Simonffy Imre kir. tan. polgármester és Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő urak is. — A közreműködők a zsúfolt teremben alig férhettek a zeneszerekhez, melyeken felváltva egymásután játszottak. Először Gödényi Ida k. a. ült zongorához, utána Rothschnek Róza k. a. s mindketten érzesel, nagy technikai ügyességgel mutattak be műdarabokat és magyar nótákat. Utánok Uzonyi Kálmán játszott hegedűn, szintén többféle darabot, majd Asbóth Vilma kisasszonnyal együtt magyar népdalokat. — Asbóth Vilma k. a. ki Debrecenbe fog már a napokban költözni s itt állandóan megtelepedni, a tanszerkiállítás alatt többször bemutatta e matinékon, hogy a cimbalmon, e speciális magyar hangszeren mennyi érzést, mennyi ügyességet lehet kifejezni. A kisasszony a legkiválóbb cimbalomművészeknek volt tanítványa s itt Debrecenben órákat fog adni a cimbalmozásból. Utána Berger Margit k. a. foglalt helyet a zongoránál s a jelenlevők általános érdeklődése mellett játszott egy bájos dalt. Sűrű tapssal és szerencsekívánatokkal halmozták el játékaért. Láber Vilma k. a. zongorázott végül nagy tetszés mellett, a mikor ugy őt, mint a többi közreműködőt még egyszer megtapsolták, megélték s a tanszerkiállítás egyik legszebb mozzanata déli 12 óra felé véget ért. A kiállítás területén rendezett matinéek a rendező bizottság egyik legszerencsésebb ötletét képezték.

Vegyes hírek.

* **József főherceg betegsége.** József főherceg pár nap óta betegen fekszik alsóthi kastélyában. Az orvosok tüdő- és mellhártyalobot állapítottak meg. A főherceg állapota ezidőszent megnyugtató.

* **Nemzetközi diákkongresszus.** Az egyetemi ifjuság megint nagy fontosságú közgyűlést tartott a tudományos egyetemen. Az országos bizottság, amelyet 1893. júniusban választottak meg a millenniumi ifjusági ünnepek rendezésére, ma nyújtotta be részletes tervezetét. A bizottság megteszi a szükséges lépéseket a vidéki diákaszabály felállítására. A millenniumi ifjusági ünnepek legfontosabb pontja az 1896-ban Budapesten tartandó nemzetközi diákkongresszus lesz.

* **Az elszabadult léghajó.** Dvorzsák Zdenko főhadnagy, akivel a Hannover léghajó a katonai lövőgyakorlatok közben tegnapelőtt elszabadult,

Bosznia határán leszállott. Este tíz órakor távirat érkezett Supranjéból a bécsi arzenálba, ahol kínos izgatottsággal várták a híreket az eltűnt léghajóról és magános utasáról. A Supranjében feladott telegramm csak annyit mondott, hogy Dvorzsák az erdőben leereszkelett. — A táviratot 5 óra 35 perckor adta föl a megmenekült léghajós, tehát tízezer óra alatt ért a Hannover Bosznia határára. A katonai léghajóosztály főnöke táviratban gratulált a szerencsés megmeneküléshez Dvorzsák főhadnagynak. A léghajó elszabadulásának szemtanúi beszélik, hogy Dvorzsák rögtön észrevette a nagy veszedelemet és azonnal a léggömb szelepe után nyult, hogy kinyissa. A tiszték még utána kiállították: Csak ne oly gyorsan! Szakértők véleménye szerint huszonöt pillanat alatt negyezer méternyire szökkent föl a léghajó. Dvorzsák minden valószínűség szerint már ebben a magasságban elvesztette eszméletét, csak órák múlva tért magához. A léghajó-osztály nagy ovációkkal készül fogadni a főhadnagyt.

* **Porbatiport magyar zászló.** Temesvárott a temesvár-majori külvárosi román dalegyület ünnepélyén a románok józanul gondolkodó része a templom-udvar kapujának egyik oszlopára magyar nemzeti zászlót tűrt ki. Ezt a zászlót ismeretlen egyének letépték és porba gázolták. Az esetet főjelentették a rendőrségnek, mely szigorú vizsgálatot indított a tettesek kinyomozására.

* **Egy szabadsághős halála.** Ojtosy Pál, bíres 48-as hős hővé vált meg Esztergomban, a ki viágszerte ismeretes gyáros volt. Ojtosy Pál mint asztaloslegény kezdte pályáját és 1848-ban beállt honvédek. A Klapka hadseregében Komárom várában mindeu ütközetben jelen volt és tisztí rangot nyert. Klapka anynyira bizott benne, hogy mikor a magyar kormány Debrecenbe menekült, a tábornok Ojtosyt bízta meg, hogy levelet vigyen Debrecenbe Kossuth Lajosnak az ellenség által megszállott területen át. Ojtosy a levelet egy botba rejtette és sok viszontagság után rendeltetési helyére szállította. Szénászekérbe bujva tette meg az utat Debrecenbe és szerencsésen át is adta a titkos levelet Kossuth Lajosnak. Ezért a tetteért a magyar kormány századosá nevezte ki.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta minden nap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaszolgáltatása a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése. 1894. szeptember 1-én reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 10 C. fok. Légnomás 766.9 millim. Szélirány Szélesend Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 19 fok. Legalacsonyabb hőm. 9 fok.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreceni távirat-hivatalnál szeptember 1-én: enyhe, hősülyedés.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

A Göncy-egyesület „Oithon”-a (Kereskedelmi Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig. Találkozó az ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

Orfeum minden este a „Koroná”-ban, és a Debreceni polgárban.

Zeneestély az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

A tűzoltó-zenekar minden szombaton, vasárnap és ünnepnapon este a „Budapest” sörözőkban játszik.

Hippodrom minden este a Széchenyi u. végén. **Szept. 2.** a Nagyerdőn d. e. 8-tól 1-ig és 3-tól 7-ig a lövészársulat díjlövési, 2-kor ebéd, 7-kor díjkiosztás.

Szeptember 9-én este 1/8 órakor, műkedvelő előadás a „Margit”-fürdőben.

Szept. 10. Tanév megnyitása az iskolában.

Szept. 24. Hajdumegyei közgyűlés.

Október 1-9. Debreceni Dienes napi országos vásárok következő rendben: 1-3-án bőr, gyapju, mész, toll, iparcikkek, gabon nemtek és mindenféle termény. vásár, 4-6-án juhvásár, 6-7-én sertés vásár, 7-8-án lóvásár, 8-9-én b. romvásár. Nyers termények és iparcikkek a vásár egész tartalmát árusíthatók.

— **Debrecen s a millenium.** Debrecen város közgyűlése nem régen szavazott meg 4000 frtot a kereskedelemügyi miniszter felhívására egy mult századbeli debreceni országos nagyvásár panorámájának a millenium kiállításra való bemutatására, most a közoktatásügyi miniszternek hasonló tartalmu leirata érkezett gróf Dégenfeld József főispán útján a városhoz. A br. Eötvös Loránd miniszter által aláírt lendület felhívásból átvesszük a következőket:

Az ezredéves orsz. kiállítás, melynek célja jelenlegi kulturánkat, de a honfoglalás óta lezajlott történelmi multunknak egy lehetően teljes képét adni, csak akkor lesz állami életünkhez méltó alakban képviselve ha mai kulturánk virága a képzőművészetek méltó alakban lesznek képviselve. De épen a képzőművészetek egyes ágai azok, amelyek leginkább szemléltethetők tenni képesek az elmult nagy idők fényes történelmi jeleneteit, amelyek megtestesíteni hivatják ama közmondást: „Történelmükben élnek a nemzetek.” Országunk, mint a nyugoti államoknak, de mint a keresztényiségnek is a kelet elleni védőőrszékje történelmi emlékekben ritka gazdag. Az idegen népekkel folytatott nagy háborúk s nemzeti főnállásának érdekében folytatott harcok lépten, nyomon vérrel áztatták földjét, — nincs vármegye az országban, — mely történelmi vezetőségű helyet felmutatni ne tudna. — Ilyeneknek, vagy az azokon lejátszódott történelmileg nevezetes események megörökítőse volna méltó tárgy az ezredéves kiállítás alkalmából lehetőleg a maga teljességében és eddig nem látott fényben képviselt képzőművészetünknek, ez fogja megéltetni, összefoglalni, népszerűvé és mindenki előtt megérhetővé tenni történelmi multunkat, melynek a viszontagságos multból fenumaradt; aránylag csekély számú ingó műemlékeit a kiállítás történelmi osztálya van hivatva egybegyűjteni s a melyeknek el nem mozgatható környezetét s a korukban lejátszódó eseményeket szereplő egyéniségekkel együtt képzőművészetünk van hivatva régmult időkbeli életérős alakban szeméink elé varázsolni.

— A leirat aztán hivatkozik arra, hogy a művészet pártfogásának mindinkább közérzletté kell válnia s elérkezett annak ideje, midőn a vidéki tárgyaknak a vidék központjai s ezek útján az ország minden lakosának otthona számára kell, hogy lassankint nékülözhetetlen kelleket képezzenek. A kormány — így folytatja a leirat a maga részéről megteendő kötelességét s már eleve gondoskodott arról, hogy egy nagyobb összeg álljon rendelkezésre hazai művészeink kiváló műtermékeinek, az ezredéves orsz. kiállításra leendő megvásárlására. A művészetek általánosítása és népszerűsítése azonban, ami ma már minden kulturális élet-föltétele — csak ugy érhető el, ha a központ eme törekvését a vidék is hathatósan támogatja. „Eunélfogva bizalommal fordul a miniszter a főispánhoz azon kéréssel, hogy a vezetése alatt álló város törvényhatóságát a legközelebbi közgyűlésen felhívni sziveskedjék: nem volna-e hajlandó a területén lejátszódott történelmi nevezetességű eseményeket és még fenálló történelmi helyeit, épületeit, vagy azok romjait festményben, esetleg szoborműben megörökíteni. A miniszter a kép tárgyának megjelölését a közgyűlésre bizza, mely kétségtelenül meg fogja választani ama történelmi eseményt, illetőleg azokat sorozatát, amelylyel középületeit majd a felékesíteni óhajtja. — „A hunnok — írja a miniszter — és avarok, a honfoglalás egyes mozzanatait, királyaink és

nagyjaink járás, a H... ideje és a... d ély i f... kor s szab... sebb nagy... got szolgál... sághajland... na hogy k... méretét, a... k i n t é l... a megrend... jék. — Az... A miniszte... szakértő... dig ha c... és alkalm... — esetleg... miniszter... iránt és a... szempont... — I... mokban b... tiszteletek... ves Tóth... b a n Tóth... t e m p l o... Kossuth u... nem lesz i... t e m p l o... gédülkés... levő á g, Lajos le k... tartani.

— C... megye ösz... tartják m... lesznek az... évi utadó... gyűlés tár... választmá... szék üése... tevékenys...

— H... helybeli p... életbe az... csomagok... nyos újítá... volt kítüz... balasztani... átalakítá...

— D... A debrec... zeteközi e... ül dr. B... küldte ki... fővárosba... recen vá... resszuon.

— E... Szoboszló... ber 9-diké... megüresed... laszták. V... sitva. Főg... Gyula pol... rályi köz...

— C... Budapest... sus egyik... melve i... orvos em... kor még a... tisztelet... ceni f... egyik teki... jos fővo... demeit a... kesnek ta... adó e mó... december... eméke el... 30 évvel... midőn még... azt. Igaz... a fertőzést... Semmelwe... ben kórhá... születési... a külföldi

nagyjaink udvarai, kereszties háborúk, a tatárjárás, a Hunyadiak kora, a török hódoltság ideje és a reformáció korszaka, az erdélyi fejedelmek kora, a Rákóczi korszak szabadságharcunk és az azok idején lefolyt kisebb nagyobb epizódok mindezekre bőséges anyagot szolgáltatnak. Amennyiben a köztövényhatóság hajlandó ilyen mű megrendelést tenni, célszerű volna hogy kép vagy szobormű tárgyán kívül annak méretét, a reafordítható, de mindenesetre tekintélyesebb összegnek nagyságát a megrendeléssel egyidejűleg közölni sziveskedjék. Az ár három évi részletben lenne lerábát. A miniszter a megrendelést az erre kirendelendő szakértő bizottságnak adná ki; a művészt pedig ha csak a városnak ilyen munkára képes és alkalmas művész iránt külön kívánsága nincs — esetleg pályázat útján fogják kijelölni. A miniszter a legjobb reményvel van Debrecen iránt és az idő előhaladottságát tekintve már szeptemberen kéri a választ.

— **Istentiszteletek.** Az ev. ref. templomokban holnap a következők tartják az istentiszteleteket: A nagy templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a kis templomban Tóth István segédlelkész, az ispotályi templomban Dicsőfy József lelkész. A Kossuth utcai templomban orgonabeállítás miatt nem lesz istentisztelet. — A róm. kath. templomban, ha megérkeznek, az új segédlelkészek fognak fungálni. A Mikós utcán levő ág. ev. ang. templomban Materny Lajos lelkész d. e. 10 órakor fog istentiszteletet tartani.

— **Gyűlések a vármegyeházán.** Hajdúvármegye öszi rendes közgyűlését szept. 24-én tartják meg. A gyűlésnek fontosabb tárgyai lesznek az 1895. évi havipénztári és az 1895/96. évi utadói pénztári költségeloirányzatok. A közgyűlés tárgyait szept. 5-én készíti elő az állandó választmány. Másnap, szept. 6-án számonkérőszék ülésezik és apr. 15-től aug. 15-ig kifejtett tevékenység megvizsgálása végett.

— **Reformok a postai kézbesítésnél.** A helybeli póstánál szeptember 15-én léptetik életbe az utalványoknak, pénzes leveleknek és csomagoknak kocsin való kézbesítését. Ez előnyös újítás életbeléptetése szept. 1-jére, mára volt kitűzve. Azonban ezt két héttel el kellett halasztani amiatt, mert a hivatali helyiségek átalakítását csak 10-ére fejezik be.

— **Debrecen a demografiai kongresszuson.** A debreceni ev. ref. főiskola a budapesti nemzetközi egészségügyi kongresszusra képviselőül dr. Baconyi Lajos, jogakadémiai tanárt küldte ki. Baconyi már felutazott a székely fővárosba. A lapok dicsőretekkel emelik ki Debrecen város kiállítását a demografiai kongresszuson.

— **Egyházi főgondnok-választás.** Hajdú-Szoboszlón a református egyháztanács szeptember 9-dikére tűzte ki a Tury Albert halálával megüresedett egyházi főgondnoki állásra a választást. Választásra 1700 egyháztag van jogosítva. Főgondnok jelöltül emlegetik Kovács Gyula polgármestert és Padraha Sándor királyi közjegyzőt.

— **Dr. Popper Alajos Semmelweisről.** A Budapest most összeülő demografiai kongresszus egyik nevezetes mozzanata leendő Semmelweis, a magyar születésű, nagynevű orvos emlékének dicsőítése. Tíz év előtt, mikor még az elhunytak nem adóztak a hála és tisztelet megillető adójával, az akkori debreceni felolvasókör estélyén városnak egyik tekintélyes gyógyásza, dr. Popper Alajos főorvos már hangsúlyozta a nagy orvos érdemeit a fertőztelenítés terén, a mit most érdekesnek találtunk a fölemlítésre. Midőn az előadó a módszerről beszélt — mondá az 1894. december havában tartott estély tudósítója — emléke előtt lebeg egy magyar tudós, ki már 30 évvel ezelőtt alkalmazta ezt a módszert, midőn még más, külföldi orvosok sem ismerték azt. Igaz, hogy nem is sejtíté, hogy e sebeknél a fertőzést a baktériumok idézik elő. E férfin Semmelweis János hazánkia volt, előbb Bécsben kórházi orvos, később a pesti egyetemen szülészeti tanár. Azonban sem a magyar, sem a külföldi orvosok nem lettek figyelmesek reá.

Pedig különben most még sokkal magasabban állana a gyógyászat. E férfiú elmekórba esett s megtörténvén a családástól halt meg; s most, midőn megemlékeznek róla az elismerés, részvét- és hálából teszi. (Éljenzés.)

— **A honvéd lovaskaszárnya kibővítése.** A honvédség lova-csapatái békeállományának fölemelése következtében szükségessé vált a honvéd huszárlaktanya kibővítése 60 fnyi legényre és 52 lóra. A közgyűlés 25800 frtot szavazott meg az építésre, amit a miniszter is jóváhagyott. A tanács az új laktanya építésének vállalkozóit bizta meg a bővítési munkálatokkal az eredeti föltételek, egységárak és engedélyek mellett. Az építés már annyira előre haladt, hogy a fedeleket is fölrakták. A honvédek okt. 1-én veszik át az új helyiségeket.

— **A Hortobágy halottja.** A hortobágyi pusztán halva talált Tóth János csikós-bojtár ügyében a vizsgálatot már megtartották. Harcsányi Gusztáv vizsgáló bíróségi dr. Horváth Károly orvos. A vizsgálat kiderítette, hogy bűntény nem forog föl, — hanem a szerencsétlen csikós saját vigyázatlanságának lett áldozatává. Tóth János ugyanis csütörtök reggel, amint kiderült, felült egy tüzes csikóra, a pányvát pedig erően keze körül csavarta. A ló valamitől megvadult, lökte a csikóst és a pányvánál fogva mintegy 800 méternyire hurcolta magával, úgy hogy a göröngyös föld fejét és testét egészen összetörte. Így találtak rá holt testére a pusztalakói.

— **Az ébredő saison.** Még csak egy napot értünk meg szeptemberből de már az ébredő saison nyüzsgő képe, zajos elevenesége jelentkezik. A tanszerkiállítás mozgalmas korszakának vége s a tanügyi mozgalmak által komollyá vált lapok mosolyogva néznek a színész vidám Musája elé, mely rövid idő múlva átveszi az uralmat. A kánikulai meleg különben elszállott, sőt egyáltalában nem is lehet kánikulainak nevezni, annyira lehűlt. Az idő egészen ősziessé változott. — A tanulók már gyülekeznek. Az utcákon idegen arcokat látunk, kiket a küszöbön álló iskolai tanév hozott városunkba. A mai nappal eltölt a kellemes nyár, de egyszersmind a holt saison is elrepült, a mely Debrecenben különben nem volt holtnak nevezhető, sőt épen ennek ideje alatt volt reánk irányozva az egész ország szeme.

— **A cigány meg 120 forint.** Nem jó dolog kerekedik abból, ha 120 frt meg a cigány valahogy összekerül, ezt bizonyítja legább a következő eset: Komlósi Dániel napszámos, aki a városi körkemenecéknél dolgozik ma reggel ugyanis kenyéret vásárolván a kenyérpiacon, elvesztett egy viaszos vászonba göngyölt, mintegy 120 frtnyi összeget. A pénzt Jeremiás Józsefné, cigány asszony találta meg, a ki a kenyérpiacon tüvel, cernával és galanggal kereskedik. Nehogy azonban a pénz nyomára ő nála rájőjjenek, odaadta azt 10 éves fiának, aki pedig rögtön az apjához szaladt vele. A káros Komlósi nem sok idő múlva észrevette vesztését és jelentést tett az I. kerületi rendőrségnek. Többen látták, amint a cigány asszony fölvetta a pénzes csomagot, a kiküldött rendőrbiztos azonban nem talált nála egyebet, mint a viaszos vászont, amelyben a tizesek göngyölve voltak. A pénz már ekkor a himnemű more inge alatt volt. A kis fiu ki is vallotta ezt s csakugyan megtalálák a pénzt Jeremiásnál 3 darab 10-es híjával, a mit az előre látó családapa bizonyára eldugott valahova, mert nem tehető föl, hogy elköltötte volna oly rövid idő alatt. — A három darab tizes hol bujkálása fölül a rendőrség kérdéseket intéz Jeremiáshoz és feleségéhez.

— **Tánctanítási jelentés.** Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ujonan épített s a modern igényeknek megfelelő kényelmes, nagy táncteremben tanítási óráimat f. hó 10-én megkezdem. Tanítási módszerem sokkal ősmertebb a n. é. közönség előtt, semhogy bővebben kellene vele e helyen fog-

lalkoznom; csupán azon két berlini új táncra (Gavotte, Quadrill és Menuett-Walzer) melyeket a szokásos kör és társas táncokon kívül szintén tanítani fogok — óhajtom a tanulni kívánók és érdeklődők figyelmét felhívni. Beiratásokat kezdő és haladó tanfolyamra elfogadok lakásomon Péterfia u. 980 sz. A n. é. közönség már eddig is tapasztalt b. pártfogását kérve maradok teljes tisztelettel: Alföldy Károly okl. tánc-tanító és az orsz. tánc-tanító egyesület hetes vizsgáló bizottság tagja.

— **Magyar dolgok Japánból.** Pelcédor István cs. és kir. haditengerész, a ki az Elisabeth hajón részt vett Ferenc Ferdinánd kir. herceg földkörüli útjában, beszéli, hogy mikor Japánban időztek, Jokohámában a hajón a japáni tengerésztisztek tiszteletére ebédet adtak. Az ebédem megjelent egy japáni altengernagy és tíz magasrangú japáni tiszt. — A zenekar mindentéle zenedarabot játszott s egyszer az altengernagy, általános meglepetésre, arra kérte az Elisabeth parancsnokát, — hogy magyar nótát játssza s s o n. A zenekar pár népdalt játszott, mely után az altengernagy azt kérdezte vannak-e magyar fiuk a matrózkatonák közt? Az igelő válasza a magyarbarát japáni ur azt az óhaját nyilvánította, hogy szeretné látni a magyar csárdást. A hajón levő magyar fiuk a parancsnok szölgítésére azonnal előállottak és előbb a lassut járták el, majd olyan ropogós csárdásra gyújtottak, hogy az altengernagy és a japáni tiszték többször tapsban törtek ki. Azután a fiuk az altengernagy kívánságára néhány szép magyar nótát énekeltek, a melyek mélyen meghatótták a japáni tiszteket és többször nyilvánították tetszésüket. Az élvezetért a japán altengernagy minden legénynek egy üveg sampányit küldött. Csak az a kár, hogy a matróz nem jegyezte föl a japáni altengernagy nevét, a ki a magyaroknak ilyen jó barátja s a ki most bizonyára javában hadakozik a kínaiakkal.

— **Ruhaszabás — két óra alatt.** Érdekes találmány mutatott be szerkesztőségünknek Koch Ignác újvidéki lakos, ki oly egészen új rendszerét találta ki a ruha-szabásnak, a melynek alkalmazásával bárki két óra alatt elsajátíthatja a női ruha alapszabását. Egy a legkisebb legbővebb bőséget feltűntető, számokra felosztott minta-lapról, vegyi-papir segítségével, egyszerű pálcikával átlehet vinni a méterek vonalait egy tiszta lapra s azon, esetleg a hosszúságot vagy a divatos formákat megjelölő segéd-vonalakat alkalmazva, készen áll a szükséges szabás rajza. Koch Ignác bemutatta találmányát a kereskedelmi miniszteriumba, rendelkezik számos magán- és hírlapi-bizonyítvánnyal, a melyek találmányának rendkívül célszerű és gyakorlati volta mellett tanakódnak. Szerkesztőségünkben ugyaneről győződünk meg. Hölgy közönségünk szives figyelmét különösen felhívjuk ezen körülményre, bővebb pedig a találmányról mai számunk hirdetéséi között olvasható.

Törvényszéki csarnok.

* **A hírhedt zugprókátor, Nánássy Lajos és társainak bünpörében** ma jött meg a m. kir. Curia 6323/94. számú ítélete, mely szerint Nánássy Lajos 1894. aug. 14-től számított 5 évi börtönre Kleinberger Fanni ugyanazon a naptól számított 3 és 1/2 évi börtönre, Spitz Mór pedig szintén ugyanazon naptól számított 3 évi börtönre lesz elítélve. Az eddigi vizsgálati fogság által a Curia azonban Nánássy javára 1 évet 3 hónapot, — Kleinberger Fanni javára 1 évet 5 hónapot, Spitz Mór javára pedig 1 évet betudott. A többi vádlottakra nézve a Curia az első bíróság ítéletét hagyta helyben.

* **A kormány sajtópöré.** Érdekes sajtópörben itél majd legközelebb a győri esküdtszék. Wekerle miniszterelnök ugyanis bizalmas levélben utasította a győri királyi ügyészséget, hogy az ott megjelenő „Dunántúli Hírlap” című lap ellen indítsa meg a sajtópört. Okot a sajtópörre az említett ultramontán lap 1894. évi július hó

5-én megjelent száma szolgáltatott, melyben a következő hír foglaltatik:

„Liberális kapacitás. A multkor említettük, mily módon bírta rá a kormány Battány-Strattmann herceget a főrendházi szavazástól való távolmaradásra. Most arról értesülünk, hogy Eszterházy Pál hercegnél is tettek kísérletet, miután azonban ígéretekkel semmire sem mentek, fenyegetésre fogták a dolgot s a hercegnek jószágigazgatója által tudtára adták, hogy ha el nem marad a szavazástól, egy 600,000 forintos vitás ügyében a kincstárral szemben a rövidebbet fogja huzni. A herceg e gyalázatos preszió dacára sem tántorodott meg, hanem eleget tett lelkiismereti kötelességének. Kiváncsiak vagyunk, miképp fog a vitás ügy eldőlni?”

A sajtóügyi elővizsgálatot már a napokban megkezdik.

Tanügy.

* Ev. ref. elemi iskolák. Bátor vagyok az érdekelt t. c. szülék figyelmét ujjal felhívni arra, hogy az utcai ev. ref. elemi iskolában a tanköteles gyermekeknek iskolákban felvétele szept. 3. napján kezdetik meg, az iskolai évet megnyitó istentisztelet pedig szept. 10-én reggel 8 órakor a nagy templomban tartatik meg. Debrecen 1894. szept. 1. N e m e t h y Lajos ev. ref. iskolaszék elnöke.

* Érettségi pótvizsgák. Az ev. ref. főiskolában az érettségi javító vizsgák, — amint áatesünk, — e hó elején fognak megtartatni. Még pedig írásbeli vizsgák 2.—6.-ig, a szóbeliek 6.—8.-ig.

Közönség köréből. *)

(A nagy cserei fa hazaszállítása.)

E cím alatt a „Debreceni Ellenőr“ folyó évi 199 számában egy a várostól huzamosabb ideig távollevő egyén helyre igazító sorokat tett közzé, a mely arra lenne hivatva, hogy e tárgyban a hírlapokban tett nyilatkozatok és felelőzések meglegyenek cáfolva.

Bizonytal állithatjuk, hogy e nyilatkozat megtétele bátran elmaradt volna, mert abból sem egyesek, sem a város házi pénztár-ért aggódók nem lettek megnyugtatta, még talán az az egyén sem az, ki a házi pénztár érdekeit mindig a száján hordozza akkor, a midőn az ő egyéni érdekei másként nem kívánják. De most ez az ur nagy bölcsen hallgat, vagy legalább a háttérben sertekedik.

Hallgat pedig mert tudja és érzi nagyon jól, hogy a háttérben vele együtt settenkedő consortium a város házi pénztárát és az egyes polgárokat értékeken megrövidíti.

Jól tudják, hogy az ő számításába most ez vág bele. Tudja ezt e városnak minden számot tevő lakosa.

Cikkirő valami majális féleket emleget s azt mondja, hogy nem csodákozik, ha ezen boldog időknek az ize sok polgárnak a szájában megmaradt.

Mi nem keressük azt, hogy kik szoktak ilyen fa beszállítások vagy bármely más alkalomból majálisokat rendeztetni és azokon részt venni, még pedig — a mint a cikk tendenciájából is kitetszik — a város megkárosítására, de azt mi felelőzések nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy valamint a multban netalán rendezhetett ilyen majálisokon soha sem vettünk részt úgy a guti erdőségen rendezni szokott kirándulásokon és majális-féléken sem szoktunk soha részt venni s így valamint a cikkirő ur által emlegetett boldog időkben, úgy a mostaniakból sem tudhatjuk, hogy kinek a bőrére történik az.

Ha azt véljük egyébiránt, hogy cikkirőnek, mint az erdei bizonyos dolgok ma is nagymérvű manipulansának, addig a míg az ilyen majálisokból ki nem vették vagy érdekei úgy kívánták, talán rendezői szerep is juthatott, vagy rendezői szerep nem léte esetén szívesen vett részt.

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Ha azt vélte cikk iró, hogy az ilyen majális félek által akár közvetve, akár közvetlenül a házi pénztár érdeke csorbát szenved, ugyan miért lépett fel csak most és ilyen későn erkölcs bírónak, hiszen az neki eddig is nem csak módjában, de kötelességében is állott.

Mert mi azt hisszük, hogy sem ő, sem más nem engedheti azon gyanut magán száradni, hogy eddig azért hunyt szemét, mert akkor az vágott össze az ő kalkulálásával.

Mondatik, hogy azon boldog időkben a polgárság kora hajnalban száz szekér számra kivonult a vágástérre, s a fatő közt azt az őlfát vagy sukkoz fát rakatta fel, a melyik neki tetszett, vagy ha nem volt elég, a másiktól is rakott.

No ez állítás másnak, mint merő valótárságnak nem nevezhető, mert ott a hatósági közegek kimutatása alapján kellett és pedig mindenkor a kijelölt szakaszban felrakni a fát s a felrakásra megjelent polgárok saját jól fel-fogott érdekükben is sokkal jobban és szigorúbban ellenőrizték a velők együtt felrakódókat, hogy a szekérre más őlből is ne menjen egy darab sem, mivel ez a kimutatás alapján egyedül az ő kárakra történt volna. Így nem lett volna képes őket akár hány hatósági közeg ellenőrizni, mint ők önmagukat, mivel a netán hiányzó őlrész a város senkinek sem pótolta ki. Bizony, ha ezen polgárok ellenőrizhetnék a városi vagyonkezelést, meglehet, hogy sem fa-paleták elmanipulálása, sem egyéb városi pénzek elkezelése, sőt titkos alapok létezése sem történhetnék.

Hogy az erdőben sőt künn a szabad területen is gyakran eltörik még az üres szekér is, azt talán cikk iró is nagyon jól tudja, valamint azt is, hogy ezen esetben, ugy szintén, ha a vonó erő a terhet nem bírja, azt részben vagy egészben le kell rakni és gondosan elhelyezni, addig míg az tovább szállítható.

Az pedig, hogy egyeseknek a városban töven volt és van eladó fájok, megtörtént s be fog következni a jövőben is, mivel már itt magánosok sokan bírnak általok növelt erdőterületekkel, akácokkal és nem csupán az ott levágot fát, de polgári failteményök egy részét is eladás alá bocsáthatják.

Felhozza érvényenánt cikkirő a vasuton és a tengelyen való szállítás anyagi eredményének összehasonlítása gyanánt azt, hogy a galyfából mennyit vett be a város az utolsó 3 év alatt és oda veti, hogy az azelőtti 3 évben milyen aránytalanul kevés összeg folyt be s hogy míg a galyfákat most gondosan csomóba rakják és vasuton haza szállítják, addig az ő általa emlegetett boldog időkben a polgárság nagyon potom árért hordta azokat széjjel.

Hát bizony boldogabb idők is voltak azok, a míg a házi pénztár nem volt kénytelen a felszedett milliók törlesztése céljából, mert ilyen kölcsönvett milliók az akkori okosan gazdálkodók által nem költettek el, a város lakosai, illetve háztulajdonos polgárai zsebéhez rejtett községi adók címén nyulni. Amikor még az volt az irányelv, hogy vagyoni jólétben és megelégedésben élő polgárok mellett lehet boldog és virágzó maga a városi lakosok összességéből álló város is. Ma ezekről csak akkor kíván az előjáróság tudomást venni, ha zsebök igénybevétele vagy száradokon át gyakorolt jogaiknak megnyirbálásáról van szó. De mégis tetszelegnek maguknak azzal, hogy az ő uralmok alatt nem következett be nyiltan a községi adó s hogy a polgárságnak egyedül ők a hivatott megmentői.

Elfeledni látszanak, vagy talán azt hiszik, hogy a polgárság nem tudja éppen olyan jól, hogy a felhántorgatott garasos galyfának mi a multja s hogy mibe kerül annak előállítás. Csak szemfényvesztés a bevételi lapnak feltüntetése a levágatási, beraktározási, valamint beszállítási költségeknek is megismertetése nélkül. Az pedig, ha jól tudjuk és alább ki is mutatjuk, a régebbi időben a polgároknak bizonyos kules alapján kiosztott botgalynak ma előállítás s a városi f a r a k t á r b a elhelyezése a városi házi pénztárnak a guti erdőnek üzembe tartása óta olyan tetemes áldozatába kerül, hogy abból alig marad meg ne-

hány forint. A botgaly a régebbi időben polgári fakompetencia fejében kiosztatván, a mi annak előállításában közben letisztított, mint töre mora bizonyos díjért osztatott és osztatik ki a város szegényebb lakosai közt.

Feltűnő egyébiránt az, hogy cikkirő egyáltalában nem arra fekteti a fősúlyt, amit mi a közgyűlési tárgyalásnál, valamint a felbeszében kiváló sérelem gyanánt jeleztünk hogy a városi hatóság a közvagyon képező erdőség értékesítése és haza szállítása kérdésében meg sem kísérlette számításba venni azt, hogy vajjon a város a att közvetlenül elterülő erdőségekből nem tudna-e maga a város házi pénztára sokkal olcsóbban szállíttatni, akár tengelyen, akár vasuton történjék az, vagy a mi még sokkal lényegesebb, ha előre bocsátott számítás alapján a házi kezelés nem mutatkoznék-e célirányosnak, miért mellőztetett a nyilvánosság, miért nem kísérelték meg akár vasuton, akár tengelyen leendő beszállítás esetén, úgy a házi pénztarra, mint a polgári failletőségre jogot tartó közönség érdekében a kétségtelenül kedvezőbb nyilvános pályázatot?

A hangoztatott botfa hogy mibe kerül tényleg a városnak, azt positive megállapítani nem tudjuk, mert a főszámvevői hivatal a guti erdőkezelésre vonatkozó számadási és kezelési összes iratokat a levéltárból kiemeltette s az adatoknak és iratoknak egy részét — amint bennünket értesítettek, a főszámvevő ur magán lakására szállíttatta, nem vagyunk tehát abban a helyzetben, hogy e tételről a kiadásokra az utolsó krajcár erejéig rá mutathassunk s így a nagy garral odavetett bevételi tételt a maga értékére leszállíthassuk, közöljük tehát csupán azon számtételeket, amelyeket a főszámvevői hivatalban megtalált iratok feltüntetnek.

A város kifizet minden 1-ső osztályu botfalevágásért ölenként 70 krt, sőt volt eset rá, hogy 80 krt, ugyanannak vasuton szállításáért 2 frt 85 krt, a beraktározásért bizonyára kifizetett 50 krt, ehhez számítandó még a faátvételekkel járó különböző tisztviselői napidíjak s így egy ő első osztályu botgaly előállítás költsége a városnak bele kerül legalább 4 frt 10 krba, eladja pedig ugyanazt 8 frtért s így a házi pénztárnak egy őlen csak 3 frt 90 krja marad meg s mibe kerül még annak folytonos tűzkár elleni biztosítása, időközi kamatok és a kezeléssel megbízott hivatali közegek munkája. Azt hisszük, be fogja látni minden számitani képes egyén azt, hogy ilyen cimen a város aligha képes a feltüntetett sok ezerből valami tiszta hasznot felmutatni, mert ezt a szállítási vállalkozó nyelte el.

Hasulól, sőt rosszabb a második osztályu botgalynál is a bevétel és kiadás közötti arány s így a házi pénztár nyeresége is. Kénel ugyanis a szállítási díj a vasuton ölenként 2 frt, a vágatási díj 60 kr., de ez is volt 70 kr is, a raktározás itt sem volt kevesebb ölenként 50 krnál, ehhez számítandók az átveteli, esedékes napidíjak, időközi kamatok és a kezelő hivatali közegek költségei, biztosítási díjak; ennek eladási díja ölenként 5 forint. Mi következik e számadatokból? Felelet az, hogy többet keressne a város abból, ha a bot galyat azoknak, akik failletőségüket ilyennel kívánják felcserélni, a helyszinén jövőre is kiadná, a többit pedig ugyanott eladná, mert a mostani kezelési rendszerrel boldogulni épen a házi-pénztár nem képes, gyarapodnia pedig épen teljesen lehetetlen. Az tehát, hogy pusztán magából a galyfából 40 ezer forint jövedelmet szerezne a város, szemfényvesztés s ez csak akkor állana meg, ha az arra fordított kiadások, úgy a mint azt elkező teszi, a serpenyő másik oldaláról, a kiadási rovatról elhallgatnának. De még ez esetben sem állhat meg a 40 ezer frt. bevétel, mert a házi pénztári kezelésről évenként kiállított számadás azt igazolja, hogy az erdei összes évenkénti tiszta bevétel ide értve a bevételi főforrást a hasáb és épületfákat, bot és másnemű galyat, makkot, gubacsot, osert, évenként 36—38 ezer ftrtot tett ki, hogyan lehet tehát 40 ezer ftrtól beszélni magánál a bot galyfa bevételeinél.

Hogy az erdőben meddig szabad járni, azt előírja az erdő törvény, csak hogy azt a guti vállalkozó se tartotta be mindég.

Fe
désben
nyen ug
polgárme
szüntette

C.k
a szomo
de alkot
don leen
röl-évre
bajos ler
sére go
férfiakba
csak a k

Vé
arról let
kiadásná
formákat
mondjon
vasta s
figyelem
hogy mi
litása ké
vandó le
elő indol

elő indol
hasulól
avagy a
zettet,
pedig hir
tengelye
majd elf
vaunk,
mellett a
eből, eg
nyilváno
kodontuk
fáj ckk
gyengese
nem kell
csak a k
lett vor
kénytele
lepiet, a
így érzé

Vé
hogy cik
midőn a
niszterhe
számítás
zést okv
polgárme
felszólá

No
mert mi
hogy ne
ban véle
tisztában
fog e tá
azt akar
bezők ol
állanak.

édes-keve
sok van
tehát ily
több rész
álott és
kimutatn
vényes f
megtarta
gostott
ményök
akkor m

De
ben mag
nem eng

De
Jámbor
Horváth
Fehér S

Ha
parányi
daru szó
vésztés f
nyezet f

Felhozatik, hogy nem jó a fellelősség kérdésében a polgári jogokat emlegetni, mert könnyen úgy járhatunk, mint Csorba nevű egykori polgármesterünk idejében, a ki egyszerűen megszüntette a polgárfiá kiadását.

Cikkirő azonban tudta, hogy ez az eljárás a szomorú emléktől provizorium idejében történt, de alkotmányos uton, midőn az erdőnek mi módon leendő kihasználása és kiosztása felett éről-évre maga a közgyűlés intézkedik, talán bajos lenne ilyen jogok végleges megszüntetésére gondolni. Noha jól tudjuk, hogy a vezető férfiakban meg volna erre a hajlandóság ma is, csak a bátorság és erő kicsiny hozzá.

Végül azt mondja cikkirő, hogyha csak arról lett volna felelősségünkben szó, hogy a kiadásánál nem tartották volna be egészen a formákat, fel sem vette volna a tollat. — Ne mondjon ilyet, hiszen ha felelősségünket elolvastá s ha a közgyűlési tárgyalást óvatossággal figyelemmel kísérte, akkor meg kellett látnia, hogy mi azt kértük, hogy mielőtt a fideszszállítás kérdéseben a közgyűlés döntene, felhívandó lenne a városi tanács, hogy terjesztesse elő indokolt javaslatot, vajjon mennyire kerülne a szállítás azon esetre, ha a Steinbergeréhez hasonlóan a házi pénztár építené ki a vasutat, avagy a meglevőt, mint saját területén elhelyeztetet, Steinbergertől megvásárolná. Másfelől pedig hirdessen pályázatot az iránt, hogy ha akár tegegyen, akár vasuton leendő szállítás lenne majd elfogadva, mind azok, akik vállalkozni kívannak, záros határidőn belül biztosítékaik letétele mellett ajánlataikat adják be. Mi következik mindebből, egyedül az, hogy mi a formáknak és a kellő nyilvánosságnak meg nem tartása miatt panaszkodunk s hogy azán a multaknak is érintése fáj cikkirőnek arról, mi nem tehetünk, ebben gyengésség, hogy az érzékeny hurok pengetése nem keillemes Bizonyára mostani cikkezése is csak arról győzhette meg őt, hogy bölcsőbb lett volna hallgatnia, akkor mi nem lennénk kénytelenek ismét olyan dolgokról levonni a lepiet, a mi cikkirőt ismét közölről érinti s így érzékeny oldalának nem tetsző.

Végül nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy cikkirő azt fogja reánk, miszerint mi akkor, midőn a felelősséget közvetlenül a belügyminiszterhez és nem a polgármesterhez adtuk be, számitáson kívül hagytuk azt, hogy e felelősséget okvetlenül leküldjük véleményezés végett a polgármesterhez s mint mondja ezért kellett felszólalni és megadni a szükséges felvilágosítást.

No bizony erre nem volt semmi szükség, mert mi soha sem állítottuk egy szóval sem azt, hogy nem fogják a polgármester urat e tárgyban véleményadásra felhívni, mi azzal egészen tisztában voltunk, hogy ő igen is véleményt fog e tárgyban adni, sőt azt is hallottuk már, azt akarja a vélemény mondani, hogy a felelősségek olyanok, a kik a várossal pereskedésben állanak. Ha ilyen lesz az informatio, az bizony édes-keveset fog érni, mert a felelősségek közt igen sok van olyan, a ki nem is kaszálló-birtokos, tehát ilyen címen perben sem állhat, sőt a legtöbb rész olyan, hogy ha van is kaszállója, nem áll ott és nem áll a várossal perben. Azt tessék kimutatni, hogy e közvagyon kezelésénél a törvényes formák a jövőbeni szállítását illetőleg megtartattak s hogy a polgári fellelősségre jogosított háztulajdonosok érdekei saját fellelősségek beszállításánál kellően megvédve lettek, akkor mi készségesen visszavonulunk.

De addig bárhonnán jöhető cikkel szemben magunkat valótlán állításokra visszavezetni nem engedjük.

Debrecen, 1894. aug. 31.-én.

Jámbor Ferenc s. k. Polgári András s. k.
Horváth István s. k. Szentesi János s. k.
Fehér Sándor. Kiss Bálint.
Zöld János s. k.

Tsong.

— Siami novella. —

Halkan, egész halkan siklanak végig a parányi topánkába bujt lábak a tarka nádforras szőnyegeken. A nap aranya ragyog a művészes fonadékon, fel fellobog a falak és mennyezet festményein és ott ég a terrasz átlátszó,

vékony porcellán kövezetén. A bibortüzű, illat-terhes rózsákra, a komoly aranykelyhű margitvirágokra álmatag csend borul. A karsu kis majmok fülüket hegyezgetik és hébe-korba nagy bölcsen nyalogatják meg bajszukat. Citromsárga papagályok gubbaszkodnak mozdulatlanul és hangtalanul a nagy arany karikákon.

És néha-néha, mint messze távoból felhangzó nesz hallzik a tsongpálcikák*) egyhangu kopogása.

Csodás, várakozásteljes csend uralkodik a díszes épületben. Ragyogó és fényes, miut valami kis palota, és fuvalat könnyedségű, meg filigrán alkatu, akárcsak egy kis babaépület.

Kivülről sárga és barna faburkolat és benn művészi festményekkel díszített selyemkárpitok vonják be a falakat. Az épületet széles tornác veszi körüli, melyen csodás, tündéri szin pompájú rózsakerítés illatozik.

Itt lakik Mephra Tetrassa, Para-Mahe egy előkelő hivatalnok, kinek csodaszép neje a kastély legékesebb gyöngye. Boudoirja selyempárnáin nyugszik dus kereveten Mahanaka. Hőfőhár kaesói valami gyermekjátékkal babrál, egy pamutból horgolt csörgőspikkással, melynek pirosra festett arcából egy pár őrös kék babszem néz merően a szép asszonykára. — Most vette ezt kedvenc rabnője Saja, drága pénzen, az európai bazárban.

Mahanaka éjszét, bársonyos, lágytekintetű szemei merengve tekintenek a kis játékszerre; hébe-korba felveti szép fejecskéjét — hallgatódzik — csend van mindenütt — nem hallzik semmi — semmi nesz sem bontja meg a csendet. Szívének hangos dobogása, ereinek lázas lüktetése hallzik csak a mély nyugalomban. Valahányszor remegő várakozásban felveti hosszú szempilláit, fellángol szemében a szenvedély szikrája, orrcimpái reszketnek, ajkai megvonaglanak. Redős, bő suhogó selyemruhákba bürkelt szép testéből rózsza és benzoillat árad szerte. Visszahanyatlik újra és mosolyog.

A boldogság és megelégedettség, a női büszkeség és diadal mosolya ez.

Leikézen az emlékezet szövi, fonja vékony fuom szálait.

Mephra Tetrassa volt lelkének első és egyetlen szerelme. Ő gazdag volt, szép és fiatal. Voltak gyönyörű nyaralói és aranytoronyos, lakos fedelű templomocskája. Mephra a nők és Buddha kedvence volt — és mindnyájuk között ő rá esett választása. Irigyei azt sugták ugyan fülébe, hogy ő tsongjátékos, hogy oly szenvedélylyel játszik, miként arra is képes — akárcsak legnyomorultabb alárendeltje — hogy eljátszsa a nejét is.

De Mahanaka mosolygott a fakó irigységen és a sápadt féltékenységen. — És ha játszik is, ha el is veszti mindenét, ha el is veszíti nejét, úgy mégis az övé voltam egyszer és szerethettem és élveztem szerelmének gyönyörűségét — mielőtt nejét a diadalmas nyertesnek rabnőül kiszolgáltatták, a tavoy méreggel telt kehelylyel fogja érinteni ajakát.

Mahanaka okos asszony volt. Az okos nő szíve választottját szeretetével és bölcsességével arra a keskeny ösvényre vezérli, melyen az igazak járnak. Mephra szerette a tsongjátékos és nyert is, meg vesztett is rajta vagyont és birtokokat. Mahanaka szomorúan nézett a szemébe, ha egyik-másik barátjával játszott, de nem szólt egy szót se. Egy szemrehányó vagy feddő szó se jött ajkaira, csak gazella-szemének egy fájdalmas tekintete nyilatott Mephra szívébe.

Házasságának első évében elzarándokolt a Phraba'ba' a szent Buddha kolostorba. Ott térden csuszva odavonszolta magát az aranytoronyig, melynek padlója ezüsttel van kirakva. És ott a csillogó ezüstrácszat előtt borult ő könnyes fohászokodással Buddha elé, vérvörös kosborokat és bibortüzű rózsákat áldozva a nagy Isten ezüst szobrának. És onnan aztán üdvözítő reménytől dagadó kebellet tért vissza egy új nagy boldogság — véget nem érő boldogság reményével. Midőn másodsor visszateért zarándokjáról, Mephra aggódva várta. És Mahanaka ragyogó szeme végtelen örömet hirdetett.

És a boldogság meg is jött. Ma egy éve, hogy Buddha kegyelme megnyilatkozott nekik. Ma egy éve, hogy Luphra született. És ma egy éve fogadta meg Mephra apai örömének mámorító kéjében, hogy soha nem nyul többé a végtelen tsongpálcikákhoz.

És ő megtartotta fogadását. Ma egy éve . . .

De mi az, nem hallzik a fülébe valami sajátságos nesz, olyan mint a tsongpálcikák jólmert kopogása. Ah, mi is jut az eszébe izgatott képzelme fest csak rémeket eleje. Csend van körülte, csak rabnőinek halk csoszogása hallatszik. Igen-igen mind várják Luphra felbredését, ki boldogságának megadta az isteni áldást.

Egyszerre egy hang eseng a fülébe, édes korallpiros gyermekajkakról feltörő, giukacagásu rebegés: „Ma-ma.“ Tan dobogó szíve, lüktető érverésének káprázata ez is. Nem — ez gyermekének a hangja. Felszökik a helyéről, odalopódzik az aranyrojtos függönyökhöz, lassan-lassan megemelint a nehéz selymet, ott pihen a nádforrasu csecsebecse, a hályványkék mennyezetes kagylóalakú bölcsőben könnyű világos selyem párnákban a fiatal nemzedék: az egy éves kis Luphra Tetrassa.

A kicsi felveti nagy bogárszínű szemét — anyjára ismer — gügyögve csacsog — érthetetlen szokat rebesget — ébrea van. És egyszerre élénk életre pezsdül az egész ház. A rabnők köréje sereglenek. Egyikök hozza a kis kötött ingecskét, a másik a kis harisnyát és a fuom szövésű kis ruhácskát, a harmadik a parányi kis aranylakkos topánkákat. — Hisz ma Lúphra születésnapja van. A papagályok harsány hangoa hívják, a majmok mosakodnak és naaiskásan utádozzák a sürgölődő-forgolódó rabnők seregét. Minden ajk ujjongva üdvözli „Luphra, születésnapja“. — „Jól aludt a kis Luphra?“ „Arany menyorszagról álmodott a kis Luphra, igen?“ „Mit mond a kis Luphra?“

És Lúphra helybenhagyólag integet icipici fejecskéjével.

Igen jól aludt és szépeket álmodott, de a való még szeob mint az a om.

Mindenki megakarja csókolni a kis babát születése napján, mindenki el akarja mondani szerencsekívánatát. És ha még meglátja a virágtéremben felállított ajándékokkal megrakott asztalát, a mely tele van csecsebecsével, ott sipog és csörög, zümmög és zörög a sok csengőbongó játékszer.

„Mit akar Lúphra inni? Mandulatejet?“ A szolgánok mind szertereobennek, mind egyike első akar lenni, ki a nap hősenek születésnapján a mandulatejet nyújtja.

És Mahanaka éjteteke szeme ábitattal csügg a gyermekén, a kin Buddha áldása van. Tizenket óra van. Hol marad Mephra? Sopra jönnek mind, a nagyszütek és a unek, meg a nagyunék. Mind üdvözlik a boldog anyát és a még boldogabb gyermeket. Mindannyian gazdag ajándékokkal halmozzák el, mindegyiknek a szíve repes az örömtől. Bemennek a virágtérembe, csak Mahanaka marad vissza, hogy a kis Lúphrát megittassa.

És most közeledik Mephra, ismeri léptét, Örömujjongva siet Mahanaka elébe, karjain ringatva a mosolygó Lúphrát. A szenvedélyes szeretet szikrája lobban fel szemében, Mephra lesüti pilláit.

— Mephra. A hang elakad ajkán. Mephra!

Te — És Mephra karjaiba zárja az anyát gyermekével és alig hallhatóan susogja: „Buddha légy velünk.“

Nem fakul-e el a napfény, nem veszti-e el a rózsza illatát?

Mephra fia születésnapján eljátszotta — véget nem érő boldogságát.

Apró-cseprő.

* Virágnyelven. A kis báró szépen mondta el, hogyan bukott át a lova fején a fő dre:

— Ügetésre serkentettem a lovamat; a paripa hirtelen megáll, én pedig folytattam utamat, mintha mi sem történt volna.

*) A tsongjáték egy kedvelt siami játék, mely a sakkhoz hasonlít és oly nagy összegen fordul meg, hogy egy óra alatt koldusá lehet a leggazdagabb. A legnagyobb betét a játékos felesége.

* **Hyrtről**, a közelébb elhunyt híres bécsi orvosról érdekes adomát elevenít föl az Écho de Paris. A kiváló tudóst, írja ez a lap, tanítványai nagyon szerették, jóllehet igen szigorú volt. Szigorúsága azonban nem volt hijával a szatirikus megjegyzéseknek, különösen a vizsgálatok alkalmával. Ilyen alkalmakkor kedélyessége gyakran tanártársaival szemben is megnyilatkozott. Egy napon kollegája: Langer egy csontot adott át valamelyik szerencsétlen kandidatusnak, így szólván hozzá: „Ime egy emberi csontváz darabja; mondja meg hirtelen: hogy hijják, melyik oldalról való s nőé volt-e vagy férfié?” Hyrtl, látva a kandidatus zavartát, a kérdést még a következőkkel egészítette ki: „S ha tisztelt kollegának megfelelt, nekem arról adjon számot: hogyan hitták a csont tulajdonosát, melyik városban s annak melyik utcájában lakott.”

ESŐ AZ ERDŐBEN.

Az erdőben szerteszét bolyongok,
Csöndes eső áztatja a lombot,
Eszembe se jut hogy hazamenek,
Gyalog uton a lomhsátor megvéd.

Csak hallgatom eső susogását,
Ny zenének se hallottam mását,
Lombos erdő örömmel hallgatja,
Szemlédomást föléled alatta.

Engemet is felbízta a dallam:
A világról más lesz a fogalmam,
Még sem oly rossz mint hittem fölé,
Lelkemnek is tűnik a felhője.

Ott is mintha csöndes ső esnék,
Minden cseppje vidulás, könnyebbsé,
Lassan-lassan tisztul a határa,
És kisüt a jókedv napsugára.

Kijutok egy elhagyott nyíláson
Rég kiderült az égbőlje, látom —
Talán nem is szottt felhő rajta,
Lelkemnek tán nem is volt bántatja.

Dalmady Győző.

A férjhez nem ment nőknek nem lehet szebb hivatásuk, mint magukat a mások gyermekei nevelésének szentelni.

Gr. Széchenyi István.

A jó asszony olyan a háznál, mint a napsugár; semmit sem hoz és mégis minden gyarapodik általa.

Br. Eötvös József.

* **A halálra ítélték félelme.** Egy olasz lap munkatársa Caserio kivégeztetése alkalmából meginterjúvolta Deibler-t, a párisi hóhért. Deibler véleménye a következő: Caserio félt, nagyon félt a haláltól, mint minden halálra ítélt, míhelyt az ítéletet felolvasták előtte. Vannak gonosztevők, a kiken a félelem nem látszik meg. Ezeket, a kik gondtalan tekintetűek, bátraknak gondolja a laikus. Másoknál ideges reszketésben nyivánul ezekhez tartozott Caserio is. Rendszerint azok az erős természetek, kiknél, mint Caserio, a félelem ily alakban mutatkozik. — Minél nagyobb az akarat ereje és az energiája a delikvensnek, annál izgatottabb. A nyugodtak a látszólag bátrak ellenben majdnem mindig az erőtelen, gyenge természetűek. Ezek míhelyt a kés fejüket lemetszi kevés vért veszítenek, mert minden vérük a szívbe futott. Deibler végre azt a véleményt nyilvánítja, hogy ha egy halálra ítéltnek akkor kegyelmeznének meg, a mikor a fejét már a nyaktól alá tette, az többnyire meghal vagy legalább életének hátralevő részét hülyén és érzéktelen állapotban tölténé el.

— **Debreceni ingatlanok forgalma** a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál folyó évi augusztus 25-től Szeptember 1-ig. Altmann Sámuel és neje veszik Kaufmann Emmánuel és neje Weckmann Eszter burgondia-utcai 38. sz. házát 10.500 frtért. — Balla József és neje

Mulisucki Mária veszik Nagy András és neje Gajás Teréz köntöskerti szőlőjét 700 frtért. — Ifj. Kohn Mór és neje Heim Róza veszik Dr. Uy Kálmán és neje Papp Jolán füvészkert-utca 1077 sz. házát 6500 frtért. — Polgári József és neje Kis Mária veszik Kovács János és társai ondódi földét 550 frtért. — Ifj. Kiss István veszi Csanak István és neje Erdődi Erzsébet ondódi földét 500 frtért. — Szekeres Bálint és neje Kovács Mária veszik Szekeres Sándor és Szántai Bálint nyíl-utca 3053 számú házát 1100 frtért. — Huszti János és neje Dán Erzsébet veszik Bihari Mihály új földét 986 frt 50 krért. — Huszti János és neje Dán Erzsébet veszik Bihari Mihályné és társai új földét 4313 50 krért. — Filb Sándor és neje Tóth Zsuzsánna veszik Jobbhágy Juliánna Debreceni Istváné és társai Timár-utca 2293 számú házát ondódi földével 5000 frtért. — László János és neje Tóth Juliánna veszik özv. Simon Ferencné Boldog Zsuzsánna új földét 240 frtért. — Pető József és neje Nagy Juliánna veszik Szilágyi Imre csapóskerti szőlőjét 300 frtért. — Orbán János és neje Borbély Zsófia veszik Várady Károly és neje Székely Zsuzsánna új földét 450 frtért. — Kállai Imre és neje Bihari Juliánna veszik Kis István és társai árok-utca 733 sz. házát 3300 frtért.

Szótalány.

— Közli: **Oláh György.** —

Első tagomat látod templomokban,
Vagy a halott mellett hald megmaghatottan.
Másik tagom ige; de főnév is lehet;
Gyógyítja, hegeszti a fájó sziveket.
E két tag együtt oly általános tárgy ma'
Hogy látni és venni lehet Áfrikába'
Harmadik tagom már holnap nem leled meg,
Ámbár tegnap még se vallhattad tiednek;
Csak egy nap tart léte; de megújul holnap,
S a tegnappal már a semmiségbe olvad,
A negyedik tagom lézen végezetre
Olyasmi, a mi nem számít dícséretre.
E két tag így együtt: a gyárnak egy neme,
Vagy ló huzza, vagy gőz s víz működik benne
Hazánknak több helyén megtalálhatsz engem,
S mióta sekéltő van: virágzó lettem.
(Megfejtők neveit jövő szombati számunkban közöljük s köztük érdekes olvasmányt sorsolunk ki.)

Mult szombati talányunk megfejtése: **„Virágcsata.”**

Hílyesen beküldötték: Wannert Albinné, Elek Z., Kápolnainé szül. Tóth Emma, Feketéné, Fehér Ottilia (nyertes), Bányai Dezső, Bredt János (Tübingen), Debreczeni István, Póter Olga, Darvassi Eszti és Sándor, Pohl Emma, Tóth Pál, Balogh Lajos, Falk Alice, Glück Leopoldné, Fülöp Luiza, Láng Irma, Szutor Eszti és Juliska, Kun Juliska, Eöry Mariska, Irén és Kálmán, Drucker Matild B. M. (Budapest) Párdányi Imre, Buzás Antal, Faules Ida és Olga, Rezeda kisasszony, Czizmadia Anna (Körös-Ladány), Körösy Adorján, Gyürky Ottilia, Sinay Imre, és ifj. Jankovics Sándor, ifj. Pongor István gymn. tanuló, Korcsmáros Kálmán, Lukács Iona, Csengeri József, Dobray Jolán, Kovács Feri, Moskovics Jozefin, Szatmári Zoltán (gymn. tan.), Nánási Lajos, Szabó József, Buzari Katalin, Tóth Helén, Kéry Anna, Neck Lina (Erdőbénye), Holli Emma, Bagy Lórá, Bészler Ilka, Nigger, ifj. Balla István, Rosenfeld Emilia, Bodó Róza és Boriska Kentzler Gyula, Tárkányi Béla (Nagyvárad), Frank Mariska és Ernő, Köblös Sámuel, Weisz Henrik.

Közgazdaság.

* **Állati védőtások és a gyógykovácsok.** A földművelésügyi miniszter értesítette Debrecen

város közönségét hogy az állatorvoslásra jogosított s valamely kerületi állami állatorvos nyilvántartásába felvett gyógykovácsok is vehetnek védő oltásokat.

* **Az egy forintosok.** A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak 55863. számú rendeletével az ausztriai értékű egy forintos államjegy fölmondása és beváltása elrendeltetvén, ezennel közbírá tétetik, hogy az ausztriai értékű egy forintos államjegyek a magán forgalomban csak 1895. évi december hó 31-éig fogadhatnak el, az állam pénztárak és hivatalok ez államjegyeket csak 1896. június 30-ig fogadhatják el; ez időtől fogva ez államjegyeket 1899. évi december 31-ig már csak a váltópénztári teendőkkel megbízott állami pénztárak, valamint a cs. és kir. közös központi pénztár Bécsben fogadhatják el, átváltás végett 1899. év december hó 31-ike után ezen államjegyek többé nem fizetesképe el nem fogadhatnak, sem át nem váltatnak. Debrecen, 1894. aug. 2. A városi tanács.

* **Cs. kir. szab. Osztrák-Phönix biztosító társaság Bécsben.** A f. é. június 28-án tartott közgyűlésén beszámolt az 1893-iki évről. A jelentés konstatalja a lefolyt üzletév eredmények kedvező voltát és kiemeli, hogy különösen a tűzbiztosítási ágazatban igen örvendetesen megnövekedett. A díjbevételek kitétek az életbiztosítási ágazatban 6 524,583.33 frtot, a jégbiztosításnál 673 128 23 frtot, a szállítási osztálynál 654,323 42 frtot, a balesetbiztosításnál 263 757.99 Az összes felesleg, a tartalékok hozzászámításával 972.770.30 frtot tett ki. A közgyűlés elhatározta, hogy a tisztá nyereségből az alapszabályszerű javadalmazások levonása után 5%-nyi osztalékot fizet.

* **Cs. kir. szab. Osztrák-Phönix életbiztosító társaság f. é. június hó 28-án tartotta meg 34-ik rendes közgyűlését.** A betérjlesztett számadó-jelentés megállapítja, hogy az üzlet fejlődése az 1893-ik évben örvendetes leundületet vett. 3867 új kötvény 5.714.979 frtnyi tőkéről állított ki és az összes biztosítási-állomány az év végén 53 712,506 frt tőke és 78.392 frt évi járadékra rugott fel, a mi mult év szerint 17.847.16 frtnyi emelkedést jelent. A biztosítási szerződésekből folyó kifizetések 1.973.218.40 frtot vettek igénybe. A díjtartalékok felemelkedtek 8.547.151.49 frtra, a mi frt 447.214.85 frttal több mint a mult évben.

Erték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1894. szeptember 1-én.)

Államadósság:			
Magyar aranyjáradék 4% — — —	121.65	121.90	
vasúti beruházási kötvény 4 1/2% — — —	126.50	127. —	
koronajáradék 4% — — —	96.10	96.60	
regále váltási kötvény 4 1/2% — — —	100. —	100.30	
Osztrák aranyjáradék 4% — — —	122. —	122.50	
Egységes állam kötvény 4 1/2% — — —	98.25	99. —	
Tisza-szegedi 4% -os nyeresemény-sorsjegy	143. —	144. —	
Részvények:			
Magyar hitelbank részvény — — —	465. —	466.50	
Osztrák hitelbank részvény — — —	370.20	370.40	
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	120. —	121. —	
Sorsjegyek:			
Magyar jelzőbank 4% -os sorsjegy	126.50	127.50	
Osztrák földhitel sorsjegy 3% -os	116.50	117.50	
Magyar vöröskereszt sorsjegy — — —	12. —	12.50	
Osztrák " " " " — — —	18. —	18.50	
Olasz " " " " — — —	12.75	13.25	
Bazilika sorsjegy — — —	9.50	9.80	
Jó-sziv " " " " — — —	3. —	3.30	
Pénzümek:			
Cs. és kir. arany — — — — —	5.88	5.95	
20 márkás arany — — — — —	12.20	12.24	
20 frankos arany — — — — —	9.87	9.91	
1 Sav-roigns — — — — —	12.40	12.45	

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr” részére

Budapest, augusztus 31.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Buzát ma mérsékelten, de sürgösen kínálta, a vételkedv tartózkodó volt, s így az irány-

zat lanyha maradt. Elkelt 22,000 mm. 2½-5 krral olcsóbb árakon.

Ela dások:

Tiszavidéki 100-83 mm. 6.77½ frt. 400-83 6.80 frt. 100-82 mm. 6.70 frt. 600-82 mm. 6.75 frt. 400-82 mm. 6.75 frt. 100-82 mm. 6.70 frt. 400-81 mm. 6.72½ frt. 400-81 mm. 6.75 frt. 100-82 mm. 6.65 frt. 100-80 mm. 6.65 frt. 200-81 mm. 6.70 frt. 300-81 mm. 6.70 frt.

3 havi időre.

Zab 6.—6.25 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek változatlanok.

Határidő-üzlet. Amerika ma szilárd árfolyamokat jelentett s dacára ennek nálunk teljesen változatlanul indult az üzlet buzában s csak később a nagyobb keresletre élénkült meg 1-2 krral. Tengeri a tegnapi zárlatnál az erős eső kilátásra tetemesen meg aynult; ma is változatlanul indult, de a rendkívül élénk vásárlásokra 4-5 krral szilárdabb lett. Zab változatlan.

Zárlat 1 óra:

	frt
B u z a szept.-okt. 1894	6.42-6.44
már.-ápr. ra 1895	6.91-6.92
R o z s szept.-okt. 1894	5.22-5.24
már.-ápr. ra 1895	5.72-5.73
Tengeri szept.-okt. 1894	5.92-5.93
máj.-júna 1895	5.85-5.86
Z a b szept.-okt. 1894	5.82-5.83
már.-ápr. ra 1895	6.17-6.19
R e p e z e aug.-szept. 1894	9.70-9.80

Zárlat 4 óra:

	frt
B u z a szept.-okt. 1894	6.42-6.43
már.-ápr. ra 1895	6.91-6.93
R o z s szept.-okt. 1894	5.18-5.20
már.-ápr. ra 1895	5.68-5.70
Tengeri szept.-okt. 1894	5.92-5.93
máj.-júna 1895	5.85-5.86
Z a b szept.-okt. 1894	5.80-5.81
már.-ápr. ra 1895	6.16-6.17
R e p e z e aug.-szept. 1894	9.60-9.70

Időjárás: derült.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Augusztus hó 30. Hizott sertés árak 1. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 41.5-42. kr. Öreg közép (páronkint) 300-400 kilogramm súlyban 41.5-42. krig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 43.-43.5 krig. Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm súlyban 43.5-44. krig. — Fialat könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő súlyban 45.-45.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (daronkint 280 klg. feletti súlyban) 42.-42.5 kr. — Közép (páronkint 220-280 klg. súlyban) 42.5-43. krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő súlyban) 44.-45. klg. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Szerkesztői posta.

B. M. (Budapest.) Justh Zsigmond Csanád-megyében, Szabad-Szent-Totnyán lakik s csakugyan fivére Justh Gyula képviselőnek, az országgyűlési függetlenségi párt elnökének. A kiváló novellista — amint arról a tegnapielotti „Nemzeti Újság”-ban bővebben ír De Gerando Antonia — csakugyan alakított a pórnépből működvelő társaságot, amely ügyesen hoz színre komolyabb darabot is. Mért ne alakithatna egy társaság a magyar paraszt-nép köréből, mely olcsó sikerrel mutatna be egyes színdarabokat, mint p. o. az oberamerikaiak a „Passió játék”. t. Bővebb felvilágosítást Justh Zsigmondtól kérjen.

Ottília. A budapesti ruha-készítő ipartársulat állami felügyelet álló ipar-szakiskolájának van szakosztálya a nőruha készítésére is. Bővebbet Körömy János igazgató úján (gróf Károlyi-utca 12. szám alatt) tudhat meg. Az egy évi tanfolyam 10 hónapra terjed és pedig szeptember hó 1-től június hó 30-ig. — A beiratási díj 2 frt, az évi tandíj 10 frt, mely havi részletekben is fizethető. — A tanfolyam tartalma alatt a tanuló az igazgatóság által időszakonként megállapítandó rendelkezhetiből élve. — Az elméleti tanfolyam hallgatója lehet minden szabályszerűen felszabadult segéd, avagy önálló iparos, ki az ipar önálló gyakorlásához megkívántató elméleti ismereteket (üzleti számvitel, könyvelés, levelezés, váltóisme stb.) elsajátítani kívánja. — Ezen tanfolyam teljesen tandíjmentes.

K. H. (Helyben.) Nem hiszük, hogy vőegényére nézve kellemes meglepetést képezhetne, ha egy eredetileg rossz és általunk átdolgozott költeményben adnánk tudtára menyasszonyi érzelmét. — Nem szükséges a szerelmet rimbe önteni: van abban költsézet vers nélkül is, költemény még több, amelyek költsézet nélkül a legazentebb érzelmenek. Vagy pedig hallgasson a nagy zenséköltőre:

„Helyettem kis virág tégy vallomást . . .”

Egy szép élővirág többet tolmácsol, mint egy még szebb szóvirág, kivált ha a z t kegyed ültette, ez t pedig mi fabrikáltuk.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osekonal” nyomda és kiadó r.-t.

Feladás szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Üzlethelyiség a főpiacon.

A Tóth Gyula házbán

(főpiacz és Hatvan-utca sarkon)

egy szép és nagy üzlethelyiség
kiadandó.

Felvilágosítást ad

Tóth Gyula vaskereskedő.

ANTAL VINCZE

férfi szabó divat üzlete

ROTSCHNEK V. EMIL ur házában

Kossuth (Czepléd) utcán.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni az üzletem iránt érdeklődő urakat, hogy

üzletemet megnyitottam

és azt a legjobb minőségű szövetekkel berendeztem, izléses szabás és szolid áráimmal főtörekvésem az igen tisztelt megrendelőimet kielégíthetni.

Nagyrabecsült pártfogást kérve

kiváló tisztelettel

Antal Vincze.

HALADJON A HÁZI IPAR!!

!!NŐK FIGYELMÉBE!!

A KOCH-féle ujjonnan feltalált Európa című szabás a legjobb és legegyszerűbb a világon, **2 óra alatt** lehet a női ruha szabást megtanulni alaposan mindenféle divat után — az általam ujjonnan feltalált „EURÓPA” című szabászati módszerrel.

Csak 14 napi tanfolyam.

Tisztelt hölgyközönség! Ne halasszák el alatt irt helyiségbe elfáradni, és megtanulni a női ruha szabást, mert csak két óráig tart a tanítás; és minden tanítvány alaposan a szabást megtanulta tőlem.

Biztosítani csak úgy tudom a tiszt. tanulni óhajtókat, hogy addig a tanítási díjat nem kell fizetni, míg valóban nincs bebizonyítva hogy tökéletesen megtanulta szabásomat.

Tanítási díj 3 frt. Házhöz járva 1 tanítványhoz 5 frt., 2 tanítványhoz 6 frt.

A tanítási terem Nagy-Hatvan-utca elején 1097 szám alatt van, utcai üzlet, a kefégyár mellett. — A tanítás naponta 8 órától 12 óráig délután 2 órától 6 óráig tart.

Szíves pártfogást elvárva

Koch J.

műszabász, az „Európa” szabás feltalálója és kiadója.

Nagy-Hatvan-utca 1097. szám.

ISKOLAI KÖNYVEKET

drótfűzéssel, kemény táblában

10 krért köt

a „Csokonai“ nyomda és kiadó részvény-társaság
könyvkötészete.

Főpiacz, Simonffy-ház a városházával szemben.

Bejárat a Hal-utca felől is.

OSZTR. PHÖNIX cs. és kir. szab. életbiztosító-társaság Bécsben.

CSELEKVŐ		Mérleg-számla 1893-ik évről.				SZENVEDŐ			
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1.	Pénztári állomány Bécsben és a fiókoknál			139578	81			600000	—
2.	Követelések a cs. kir. postatakarépenztáraknál			264812	14			8038739	59
3.	A társaság ingatlanai			4160215	24			221832	37
4.	Értékpapírok 1893. december 31-iki árfolyam szerint	1561306	06						
	Ezeket terhelő folyó kamatok	19158	54	1580464	60				
5.	Határékos követelés az »Azienda Assicuratrice« részvényesinél	192694	33						
	Részletfizetéseknél kiegyeztetett künnevőségek ugyanezeknél	122743	91	315438	24			293422	05
6.	Követelések jelzálogkölcsonkból			494981	07				
7.	» különböző adósságnál			173407	07			67184	86
8.	Kölcsönök a társaság kötvényeire			1295530	57			3600	—
9.	Előre fizetett provisiók	94424	75						
	Egyéb a jövő forgalom terhére eső kiadások	3775	39	100200	14				
10.	Kölcsönök biztosítékokra			123027	—				
11.	Szerzett életjáradékok és megvett tőkék időszertinti értéke			33807	58				
12.	Letettek			16978	03				
13.	Butorzat, penszkevények, táblák és ingatlanok feltára			38046	79				
14.	»Patria«-vagyon			651328	59				
15.	Követelések biztosító-intézeteknél			32900	14				
16.	Fiókok és ügynökségek számlái és készpénz			585471	84				
17.	Agiókkülönbozatek kiegyenlítésére történt előleges fizetések			57113	11				
				1002201	60			1002201	60

BÉCS, 1894. június 15-én. Megvizsgáltatt és a könyvekkel egybehangzóknak találatt:

Hönigswald s. k. Boisson E. s. k. Weinmann L. s. k. Durst s. k. Lampelmeyer C. s. k. könyvelő.

OSZTR. PHÖNIX cs. és kir. szab. biztosító-társaság Bécsben.

VAGYON		Mérleg-számla 1893. évről.				TEHER			
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1.	Készpénz a központon és az ügynökségeknek			258064	03				
2.	Rendelkezésre álló követelések a társaság bankarainál és postatakarépenztáraknál			147788	61			2000000	—
3.	Letettek mint biztosítékok és kezességek			333424	13			25000	—
4.	Váltak a társaságban			346308	61			1380781	16
5.	A társaság ingatlanai							444347	37
	IV., Schwindgasse 9. sz. a ház Bécsben	152963	—						
	via Santa Caterina 3. sz. a ház Triestben	46262	—	199225	—			8644	45
6.	Allam- és értékpapírok 1893. december 31-iki árfolyam szerint			1364537	15				
7.	Különböző követelések			257134	43			210880	76
8.	Egyenleg a biztosító-társaságokkal való elszámolásból			979552	48			454142	85
9.	Künnevőségek a képviselősegeknek			783902	04			4613	—
10.	Felzáróítás			39322	53			94858	41
				4729259	01			165991	—

Megjegyzés: A következő években esedékes díjváltók állománya . . . . . 9616496.53 frtra rug. BÉCS, 1893. december 31-én.

Megvizsgálva és a könyvekkel egybehangzóknak találva: BÉCS, 1894. jun. 15-én.

E. Boisson s. k. Weinmann L. s. k. Durst E. s. k. Gonzalvez C. s. k. Hartwig Ferdinand s. k. könyvelő.

* A óta befolyt 158970 frt 13 kr.

Biztosítási ajánlatok a tűz-, jég- és életbiztosítási ágazatokban a legszolidabb feltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközöltetnek.

Vezérügynökség Debreczenben: Buttykay Mennyhért, Békéssi Albert.

Med. univ.
Dr. SICHERMANN A.

Fogorvosi műterme

a közönség rendelkezésére áll,
Nagy ujtca 1708.
Ingyen foghuzás
vasárnap d. e. 8-10

Leonhardi-féle tenták

a legjobbak.

Osakis valódi a feltalálótól

LEONHARDI ÁGOST, Bodenbach a. d. Elbe.

Ezen véd-
csász kir. osztr.
36089. szám.

jegygyel
magy. kir. szab.
48274. szám

Író-tenták:

Anthracen-tenta kék-fekete } Legjobb folyó-tenta a könyv-
Legf. könyvtenta kék-fekete } vezetéshez; határtalan tar-
Alizarin-tenta, zöld-kék-fek. } tósság o mányok számára.
Gallus-tenta } korom- } Szabadalmazott eljárásom
Világposta-tenta } fekete. } szernt készítve.

Másoló-tenták:

Anthracen-másoló } Kötőnön másolódnak; egyszer-
Alizarin író és másoló } mind könyvelésre is ajánlatosak,
Encore violette noire communicative } Egyetlen tenták keresk.
Violetto kettős-másoló } levelezésre, melyekről hó-
Fekete világposta másoló } napok múlva tiszta másó-
lat k észíthetők.

Non plus ultra másoló 4-6 másolatot ad. Fontos bankoknak, biztosítóintézeteknek és tengerentúli levelezésre.

Színező-tenták, autografia-tenták, hektograph-tenták, folyékony-tus mérnököknek és rajzolóknek, tinta-porok és kivonatok, bélyegző-festék, másoló-festék, legszebb írógép-festékek; fehéremű jegyzés festék, folyékony enyv- és gummi, halenyv fényenyv, Eau de Labarrapue tinta-foltok eltávolítására papírról és fehéreműről, Pecsétviaszok bank-viasz ff. stb. A bel- és külföldi legtöbb írószerekkereskedésben kaphatók.

Uj szabó üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben

== Széchényi-utca, ==

Kunz József és Társa urak üzletével szemben

SZABÓ ÜZLETET

nyitottam és azt a mai igényeknek megfelelő divatos szövegekkel felszereltem.

E téren szerzett több évi tapasztalataim feljogosítanak arra, hogy a t. közönség b. bizalmát kikérjem és főigyekezetem leendő minden tekintetben megérdemelnem.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve maradtam szolgálatára készen

tisztelettel

Spiegel Ignác

férfi szabó.

Nyári idényre

Jégszekrények, fürdőkádak, gyermek-kocsik,

kerti berendezések

ugymint kerti lóczák, székek, asztalok, kerti butor teljesen felszerelve

Peronospora szőlőfecskendők,

és ismert legjobb eredeti francia rendszerben

Építési idényre

BUDWEISZI

PORCELLÁN KÁLYHÁK

VASKÁLYHÁK Meidingi, Friedlandi, Krén szabadalom rendszerekben. Konyhák magyar, bécsi és francia rendszerben.

Építési vasalások és szerszámok.

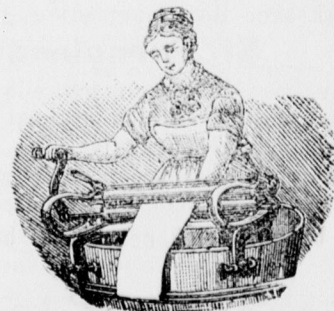
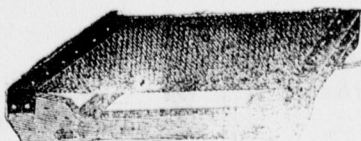
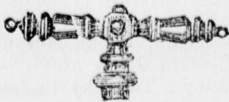
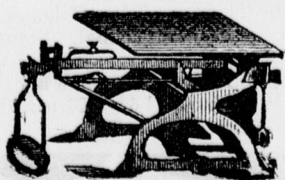
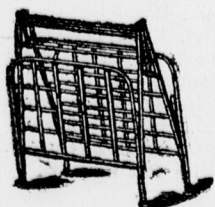
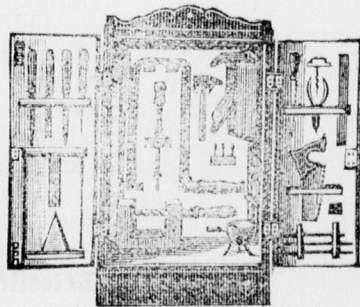
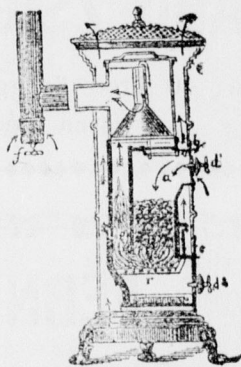
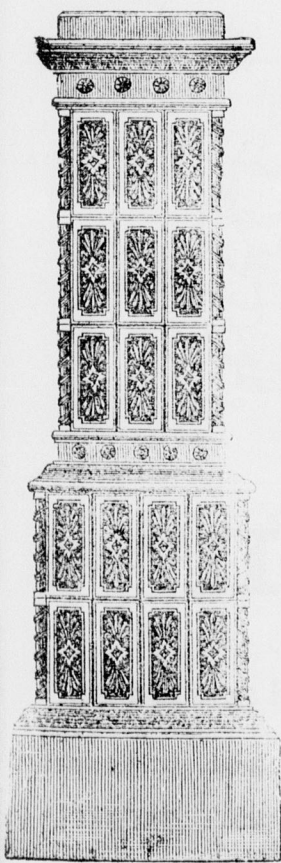
Tízdes és marha-mérlegek. Legnagyobb vasbutor-raktár.

Elsőrangú minőségben és legjutányosabb árak mellett.

KÉPES ÁRLAPOMAT circa 800 ábrával ingyen és postamentesen.

TÓTH GYULA

vaskereskedő, Debreczen, városházában.

Meghívó.

A debreczeni kerületi beteg
segélyező pénztár
— f. évi szeptember 2 án d. e. 10 órakor —
a városháza nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a pénztár megválasztott ki-
küldöttjei tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. A nagym. kereskedelmiügyi miniszter ur 48596/1894. sz. leiratának előterjesztése.
  2. Az alapszabályok módosítása.
- Debrecen 1894. augusztus 18.

Az igazgatóság.

Szerep

szép, fehér, ezért arcszint, úgy mosakodják naponta

Bergmann liliumtej-szappanna

Bergmann és Tsa Dresden-Radebeul.
(Védjegy: Két bányász.)

Legjobb szer szeplo, valamint minden bõrtisztítalanság ellen. Egy drb. 45 kr. Kapható ROTHSCHEK V. EMIL gyógyszerárában.

Friss töltésű

Bikszádi viz

egy ládával 5 frt

SZABÓ ZSIGMOND-nál

a láda 40 üres üveggel 2 frt 50 krért
vissza vétetik.

A világ
legjobb
fénymáza!

FERNOLENDT

fénymáz.

Bécs

gyár alapítottát
1835!

Ezen fénymáz
vitriol nélkül
gyorsan a leg-
szébb mély feke-
teszínű fényt ad
ja és a bõrt tar-
tósá teszi.

Mindenütt raktáron!

Ertesítés! A n.
é. közönség saját
érdekében kére-

tik csakis **Fernolendt fénymáz**at venni és
csak azon dobozokat el fogadni, melyek

St. Fernolendt

névaláírással vannak ellátva, mivel
temérdek értéktelen utánzat van forga-
lomban, melynek vignétája az én vig-
nétámhoz hasonlón vannak nyomva,
hogy így a közönséget tévútra vezessék.

Világos czipőknek kitünõ bõr-crème.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkittünõbb mázólo-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr.
1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenõcs

legjobb és legegyszerûbb beeresztõ-szer
kemény padló számára, 1 kücsüg ára 60 kr.

Arany-fénymáz

lépkerekek stb. bearanyozására
Egy kis palaczk ára 20 kr.

Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadarnál, Debreczenben.

Kérjen Ön

„Zacherlin“-t

mert ez a leggyorsabb és legbiztosabban ölõ szer

mindenfèle rovar kiirtására.

Mi bizonyítja jobban az elérhetetlen erejét és jóságát, mint az elért ered-
mény és elterjedtsége, melynél fogva nem létezik olyan szer, a melyet a
Zacherlin legalább is 12-szerre felül ne múlna.

Kérjen azonban mindenkor egy lepecsételt üveget és csakis a „ZACHERL“
névvel ellátottat elfogadni. Minden egyéb csak értéktelen utánzat.

Egy üveg ára: 15, 30, 50 kr., 1 és 2 frt. Egy feoskerdõ 30 kr.

Raktárak: Debreczen: Csanak József, Kontsek Géza, Dömök Béla, Bornyász József,
Csicsó Lajos, Deutsch Albert, Főlegyházy János, Ganovszky Lajos, Havas József, Kohn Testvérek,
Kohn Henrik, Kohn Lajos, Kovács Mihály, Kun József, Luszti Károly, Parti Ferencz, Rickl
József Zelmós, Szabó Zsigmond, Szent-Királyi Tivadar, Tóth Béla, Tóth Sándor, Varga Lajos
Babolchay Béla, Fritsch Károly, Klein Bernát, Rosenthal Dániel, Francis Vincze, Raics Gyula
uraknál. — Berettyó-Ujfalu: Diósy Ed., Ifj. Weissberger Ignác uraknál. — Ér-Mihály-
falva: Gross Hermann, Pollák Mór uraknál. — H-Bössörény: Gemeinbeck József urnál.
— H-Nánás: Slachta János urnál. — H-Szoboszló: Körner Béla, Kiss Pál uraknál. —
Püspök-Ladány: Taticzky Endre utóda Mihály uraknál.